

การศึกษาทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 – 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือ

ปริญญานิพนธ์
ของ
ปฏิพร ปินตาปลูก

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2545
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1-3 โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือ

บทคัดย่อ
ของ
ปฏิพร ปินดาปลูก

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2545

๕๐๐๘๔๔

ปฏิพร ปินตาปลุก. (2545). การศึกษาทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือ. ปริญญาโท กศ.ม.
(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม: ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, รองศาสตราจารย์
ดร.บุญเชิด ภิญโญนันต์พงษ์

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือ ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ บุคลิกภาพของนักเรียนสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน อาชีพของบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือ ปีการศึกษา 2544 จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามอาชีพของบิดามารดาและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว แบบสอบถามบุคลิกภาพ แบบสอบถามสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และสหสัมพันธ์พหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ Stepwise

ผลการศึกษาพบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดทางภาคเหนือ มีทัศนคติต่อการค้าประเวณีในเชิงลบ
2. บุคลิกภาพเก็บตัวของนักเรียน และสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติของการค้าประเวณี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการค้าประเวณีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ ตัวแปรอื่นๆ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการค้าประเวณีอย่างไม่มีนัยทางสำคัญสถิติ
3. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรที่ทำนายทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี ได้ดีที่สุดคือ บุคลิกภาพเก็บตัวของนักเรียนมีค่าเท่ากับ .372 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีความผันแปรร่วมกัน 13.80%

A STUDY OF ATTITUDES TOWARD PROSTITUTION OF MATHAYOM SUKSA
I-III STUDENTS OF SECONDARY SCHOOLS IN A NORTHERN PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
PATIPORN PINTAPLOOK

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University
May 2002

Patiporn Pintaplook. (2002). *A Study Of Attitude Toward Prostitution Of Mathayom Suksa I - III Students Of Secondary Schools In A Northern Province*. Master Thesis, M. Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Prof. Dr. Pongpan Kirdpitak, Assoc. Prof. Dr. Boonchird Pinyoanuntapong.

The purpose of this study was to investigate attitudes toward prostitution of Mathayom Suksa I-III students of secondary schools in a northern province. The variables studied were students' personality, their peer relationship, their parents' occupation, and their families' economic status. The subjects were 300 Mathayom Suksa I-III students of secondary schools in a northern province. The research instruments were questionnaires of parents' occupation, families' economic status, students' personality, peer relationship, and attitudes toward prostitution. The data were analyzed by Pearson product moment correlation, multiple correlation and stepwise multiple regression.

The results of the study were as follows :

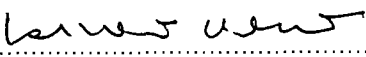
1. The students' attitudes toward prostitution were negative.
2. Statistically significant positive relationships were found between the students' attitudes toward prostitution and the variables of the students' personality and their peer relationship at .01 level, and their families' economic status at .05 level. Besides, statistically significant negative relationship were found between the students' attitudes toward prostitution and their extrovert personality at .05 level. No significant relationships were found between the students' attitudes toward prostitution and the remaining variables.
3. Analyses revealed that the students' introvert behavior significantly predicted the students' attitudes toward prostitution in the first position at .01 level, with 13.8% of the variability in attitude toward prostitution predictable from the stated variable.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

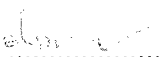
การศึกษาทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือ

ของ
นางปฏิพร ปินตาปลูก

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร หะวานนท์)
วันที่ 10 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(ศาสตราจารย์ ดร. pongporn เกิดพิทักษ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. นุชเชิด วิทยุโณนนต์พงษ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันเพ็ญ พงศ์ประยูร)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงด้วยความกรุณาของ ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. บุญเชิด ภิญโญนนท์พงษ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ โดยละเอียดทุกขั้นตอน ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้างในความกรุณาที่ได้รับเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษอินทร์ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ในการตรวจแก้ไขเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลแม่เมาะ นายอำนวยการ ท้าวขว้าง และคณะครูโรงเรียนอนุบาลแม่เมาะทุกคน ที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย ตลอดการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนสบเมะวิทยา นายจิรวัฒน์ วงศ์แก้วเขียว ที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดการทำวิจัยครั้งนี้

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขออภิวาทถึงพระคุณอันสูงสุดของบิดา มารดา ผู้เป็นแรงบันดาลใจ ความห่วงใย ตลอดจนกำลังใจต่อผู้วิจัยตลอดมา จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ปฏิพร ปินตาปลูก

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ

ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	3
ตัวแปรที่ศึกษา.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	5

2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทศนคติ.....	7
ความหมายของทศนคติ.....	7
องค์ประกอบของทศนคติ.....	8
คุณลักษณะของทศนคติ.....	8
การเกิดทศนคติ.....	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี.....	
ความหมายของการค้าประเวณี.....	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี.....	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทศนคติต่อการค้าประเวณี.....	11
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ.....	14
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแสดงตัว – เก็บตัว.....	15
เอกสารงานวิจัยต่างประเทศ.....	15
เอกสารงานวิจัยในประเทศ.....	17
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อน.....	17
ความหมายของสัมพันธภาพกับเพื่อน.....	18
การพัฒนาสัมพันธภาพกับเพื่อน.....	20
ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพกับเพื่อน.....	21
คุณภาพของสัมพันธภาพกับเพื่อน.....	22
การสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อน.....	23
เอกสารงานวิจัยในต่างประเทศ.....	25
เอกสารงานวิจัยในประเทศ.....	26
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับทุนเสมอภาคชีวิต.....	27

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	29
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
การจัดกระทำกับข้อมูล.....	36
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
ความมุ่งหมาย.....	44
สมมุติฐานการศึกษาค้นคว้า.....	44
ขอบเขตของการวิจัย.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	45
อภิปรายผล.....	47
ข้อเสนอแนะ.....	48
บรรณานุกรม	49
ภาคผนวก.....	58
ประวัติผู้วิจัย.....	73

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัญหาการค้าประเวณีเด็กหรือโสเภณีเด็ก นับเป็นปัญหาสังคมของประเทศไทย ที่ทวีความรุนแรงขึ้นทุกขณะเป็นปัญหาสังคมที่ร้ายแรงที่สุด ที่ทุกฝ่ายต้องหันมาให้ความช่วยเหลือเพราะหากปัญหาการค้าประเวณีเด็กไม่ได้รับการแก้ไข จะส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังไปยังปัญหาอื่นอีกมากมาย เช่น ปัญหาการมโรค ปัญหาการทำแท้ง ปัญหาเด็กนอกสมรส ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ ซึ่งเป็นปัญหาที่น่าสะพรึงกลัวที่สุดในปัจจุบัน ปัญหาดังกล่าว จะส่งผลกระทบต่อสถาบันครอบครัว เศรษฐกิจ และเสถียรภาพของประเทศไทยต่อไป (ตรุณี มั่นสวานิช. 2537: 1)

โสเภณีส่วนใหญ่ มาจากหญิงสาวในชนบท โดยเฉพาะทางภาคเหนือตอนบน ได้แก่ จังหวัด เชียงราย พะเยา ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน และแม่ฮ่องสอน สาเหตุที่หญิงสาวในชนบทภาคเหนือเป็นโสเภณีนั้น เนื่องจาก สภาพปัญหาพื้นฐานที่สำคัญคือ ปัญหาของสังคมและวัฒนธรรม ปัญหาโอกาสทางการศึกษา ปัญหาเกี่ยวกับค่านิยมและทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี ของบิดา มารดา ซึ่งปัญหาเหล่านี้พบสูงมากขึ้นเรื่อยๆ (นงเยาว์ ชมภูทอง. 2537 : 1 ; อ้างอิงจาก ประพจน์ ศรีเทศ. 2537 : 42) และจากงานวิจัยของ ธเนศร์ เจริญเมือง (2535: 14) ได้ศึกษาพบว่าสาเหตุยวสตรีภาคเหนือที่มาประกอบอาชีพโสเภณี สรุปได้ 8 ประการ คือ ประการแรก ค่านิยมที่มีอยู่ในชนบท ได้แก่ ความกตัญญูตักทวง และความรักชบชิตต่อการเลี้ยงดูครอบครัว ค่านิยมที่เกิดจากการไปใช้ชีวิตอยู่นอกชนบท และจากข่าวสารทำให้นิยมมีชีวิตที่หรูหรา ฟุ่มเฟือย ประการที่สอง ทัศนคติของชุมชนและครอบครัวเยาวชนสตรี มีความเห็นชอบว่า โสเภณีเป็นทางเลือกที่ดีในการแก้ไขปัญหาระบบเศรษฐกิจระดับครอบครัวและเป็นคนทันสมัย ประการที่สาม ความยากจนและขาดทรัพยากรในการผลิตของชุมชน ประการที่สี่ สถาบันทางศาสนา ได้ชี้นำมาตรฐานทางศีลธรรมแก่ชุมชน ประการที่ห้า ผู้แทนข้าราชการ เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ไม่เป็นแบบอย่างให้แก่ชุมชน ประการที่หก ระบบบริโภคนิยมขยายมาทางสื่อมวลชน ประการที่เจ็ด บุคคลในชุมชนมีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และประการที่แปด ขาดนโยบายการเลิกโสเภณีของรัฐบาลอย่างจริงจัง

นอกจากนี้ อรรถพล พันธุ์บุญเกิด (2537 : 123) ได้ทำการศึกษาโสเภณีเด็ก พบว่าความด้อยการศึกษาและความไม่รู้ข่าวสารที่เที่ยงตรงและทันเหตุการณ์ ทำให้เด็กในชนบทล้าหลังและอ่อนแอทางความคิดมีทัศนคติที่ผิดๆ เป็นเหตุให้ถูกหลอกลวงฉ้อฉล ถูกเอารัดเอาเปรียบและถูกครอบงำได้ง่าย และจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยของ ประพจน์ ศรีเทศ (2537 : 43 – 44) ได้ศึกษาพบว่า สื่อมวลชนต่างๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นตัวนำเอาสังคมและวัฒนธรรมในเมืองเข้าสู่ชนบท ทำให้หญิงสาวมีทัศนคติที่ผิดๆ มองว่าสังคมเมืองโดยเฉพาะกรุงเทพฯ เป็นเมืองฟ้าเมืองสวรรค์ที่หญิงสาวชนบทใฝ่ฝันอยากจะมาเยือน และมีทัศนคติที่ผิดในด้านการแข่งขัน ในด้านที่อยู่อาศัยซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้หญิงสาวถูกล่อลวง และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ครอบครัวต้องผลักดันลูกสาวออกสู่สถานการณ์การค้าประเวณี นอกจากนั้น หญิงสาวภาคเหนือบางคนมาค้าประเวณี โดยความยินยอมของพ่อแม่ เพราะมีตัวอย่างหญิงสาวบางคนที่มาค้าประเวณี และประสบความสำเร็จทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น มีไร่นา มีบ้าน มีเฟอร์นิเจอร์เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ทำให้เกิดลักษณะเอาเป็นแบบอย่าง

จากสาเหตุดังกล่าว ทั้งภาครัฐและเอกชนต่างหันมาร่วมมือกัน ในการแสวงหาแนวทางแก้ไข ปัญหาโสเภณีเด็ก ไม่ให้มีสถิติเพิ่มมากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐได้เร่งดำเนิน นโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการจัดการศึกษา ได้ขยายการศึกษาออกไปตามชนบทที่ห่างไกล เพื่อใช้การศึกษาเป็นแนวทางยับยั้งการเป็นโสเภณีเด็ก (สวง ทัทภพคุณและคณะ 2532:1) ทั้งนี้ เพราะว่าการศึกษาคือสิ่งสำคัญที่จะช่วยตัดสินใจในการเลือกประกอบอาชีพ หรือเลือกศึกษาต่อ การมีโอกาสได้รับการศึกษาในระดับชั้นที่สูงขึ้น จะทำให้อัตราเสี่ยงต่อการค้าประเวณีลดลง ทั้งนี้โดยมีความเชื่อว่า เมื่อเด็ก มีระยะเวลาอยู่ในสถานศึกษานานอีก 3 ปี จะเป็นการช่วยชะลอและยับยั้ง ไม่ให้เด็กหญิงต้องถูกชักนำไป ประกอบอาชีพที่ไม่พึงประสงค์ ระยะเวลาจะทำให้เด็กมีวุฒิภาวะเพิ่มขึ้น มีความรู้และมีการพัฒนาการด้าน ความคิด ในการพิจารณาตัดสินใจในเรื่องต่างๆ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์และคณะ 2537:2) ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ดร.ณิ มณีสวานิช (2537: 37) ที่ได้เสนอแนะแนวทางสร้างภูมิคุ้มกันการค้าประเวณีเด็กไว้ 8 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านค่านิยม ด้านศีลธรรม ด้านจริยธรรม ด้านกฎหมาย ด้านสังคมสงเคราะห์ และด้านการจัดหาทุนการศึกษา นอกจากนี้ผลงานวิจัยได้กล่าวถึงแนวทางสร้างภูมิคุ้มกันที่ได้ผลมากที่สุด คือ เรื่องของการศึกษาการจัดการจัดหาทุนการศึกษาโดยนั้น เพื่อให้เด็กนักเรียนหญิงที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้มีโอกาสเข้ารับการการศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้น

จากปัญหาและแนวทางป้องกันแก้ไขที่ภาครัฐและเอกชนได้เสนอแนะไว้ โครงการเสมา-พัฒนา ชีวิต ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นโครงการหนึ่งที่เกิดขึ้นเพื่อสนองนโยบายรัฐบาล ในการที่จะรณรงค์ ป้องกันเด็กหญิง ในครอบครัวยากจนที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก มิให้ไปประกอบอาชีพที่ไม่เหมาะสมคือจุด เริ่มต้นของกองทุนนักเรียนหญิง โครงการเสมาพัฒนาชีวิตได้เริ่มก่อตั้งขึ้นมาเมื่อ เดือนกันยายน พ.ศ. 2536 โดยเลือกกระบวนการแก้ไขปัญหาคือโอกาสทางการศึกษา ของกลุ่มนักเรียนหญิงที่มีความเสี่ยงสูงใน เขตการศึกษา 8 ภาคเหนือตอนบน เป็นเป้าหมายหลักในการทำงานและให้โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัด กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหลักในการรับนักเรียนที่อยู่ใน สภาวะเสี่ยง ต่อการถูกชักจูง ให้ไปประกอบอาชีพที่ไม่พึงประสงค์ได้มีโอกาสในการศึกษาต่อ วิธีการหลัก คือการให้ทุนการศึกษา กับนักเรียนหญิงที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้มีโอกาสเข้าศึกษาต่อ ในระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยแบ่งทุนออกเป็น 2 ประเภท คือ ทุนประเภทประจำ และประเภท ไป-กลับ ทุนประเภทอยู่ประจำ ให้เข้ารับการการศึกษาต่อ ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ (สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2542)

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นักเรียนทุนเสมาพัฒนาชีวิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 50 คน ในจังหวัด หนึ่งทางภาคเหนือโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่สนใจเกี่ยวกับการค้าประเวณี พบว่านักเรียน 25 คน มีทัศนคติ ทางบวกต่อการค้าประเวณี โดยคิดว่าการค้าประเวณีสามารถทำให้นักเรียนมีรายได้สูงและช่วยยกระดับฐานะ ทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน และแม้ว่านักเรียนจะมีโอกาสได้เข้ารับการการศึกษา แต่ นักเรียนส่วนหนึ่งยังมีทัศนคติทางบวกต่อการค้าประเวณีดังที่เป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ (2544 : 1, 6) ว่าขณะนี้ นักเรียนนักศึกษาตามสถาบันต่างๆพากันขายตัวมากขึ้น มีข้อสังเกตว่า สาเหตุที่เยาวชน เหล่านี้ก้าวสู่การขายบริการทางเพศ มิใช่สาเหตุมาจากความยากจน หากมาจากความพึงพอใจ ตกเป็นทาส ของวัตถุนิยมถูกเพื่อนชักพา และการเลียนแบบ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1-3 ในโรงเรียนทางภาคเหนือตอนบน ผลการศึกษาในครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงทัศนคติต่อการค้าประเวณีและ

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ทั้งนี้เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูลและนำผลการศึกษารั้งนี้ไปใช้ประกอบการพิจารณาป้องกันการค้าประเวณีและเปลี่ยนทัศนคติทางบวกที่มีต่อการค้าประเวณีของนักเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง บุคลิกภาพของนักเรียน อาชีพของบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา และสัมพันธภาพกับเพื่อน กับทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือ
3. เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ ทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือ

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษารั้งนี้ทำให้ทราบถึง ทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี และตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือและเพื่อนำข้อมูลที่ได้แจ้งให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบ และหาแนวทางเสริมสร้างทัศนคติที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือ ปีการศึกษา 2544

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ที่ได้รับทุนเสมอภาคชีวิตประเภท ข. (ทุนนักเรียนไป – กลับ) ซึ่งเป็นทุนสำหรับนักเรียนที่มีความเดือดร้อนหรืออยู่ในภาวะเสี่ยงสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษา ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือที่ได้จากการสุ่มแบบเจาะจง จากประชากร (Purposive Sampling) จำนวน 300 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่
 - 1.1 ตัวแปรด้านครอบครัว
 - 1.1.1 อาชีพของบิดามารดา
 - 1.1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
 - 1.2 บุคลิกภาพของนักเรียน ได้แก่
 - 1.2.1 บุคลิกภาพแสดงตัว
 - 1.2.2 บุคลิกภาพเก็บตัว
 - 1.3 ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน
2. ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ ทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การค้าประเวณี หมายถึง หากินโดยการเป็นโสเภณี (พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับปรับปรุง 2535 : 211)

2. ทักษะคิดต่อการค้าประเวณี หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มของ พฤติกรรมของ นักเรียน ที่มีต่อการค้าประเวณี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ความคิดของนักเรียนที่มีต่อการค้าประเวณี ได้แก่ นักเรียนคิดว่าการค้าประเวณีทำให้มีฐานะร่ำรวย สามารถหาเงินให้พ่อแม่ได้เร็ว เป็นอาชีพที่สบาย ไม่ต้องทำงานหนัก เป็นอาชีพของคนยากจน

2.2 ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการค้าประเวณี ได้แก่ นักเรียนรู้สึกว่าการเป็นโสเภณี ทำให้คนในหมู่บ้านชื่นชม นักเรียนสนใจผู้หญิงที่เป็นโสเภณี นักเรียนชอบผู้หญิงที่เป็นโสเภณี นักเรียนสนใจที่โสเภณีสามารถหาเงินซื้อบ้านหลังใหญ่ได้ง่าย

2.3 แนวโน้มพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อการค้าประเวณี ได้แก่ การเป็นโสเภณีทำให้มีโอกาสพบปะบุคคลหลายอาชีพ นักเรียนพูดคุยกับพ่อแม่เกี่ยวกับผู้หญิงที่ไปเป็นโสเภณี ว่าเป็นสิ่งดีเพราะหาเงินได้ง่าย นักเรียนติดตามข่าวสารเกี่ยวกับโสเภณี

3. ตัวแปรด้านครอบครัว

3.1 อาชีพของบิดามารดา หมายถึง อาชีพของหัวหน้าครอบครัว

3.1.1 อาชีพเกษตรกรรม หมายถึง ผู้ทำงานเกษตรในไร่นา ทำสวนเพื่อเลี้ยงสัตว์ เพื่อจำหน่าย

3.1.2 อาชีพค้าขาย หมายถึง ผู้ประกอบการค้าทุกชนิด

3.1.3 อาชีพรับจ้าง หมายถึง ผู้ที่ทำงานโดยได้รับค่าจ้างจากนายจ้างซึ่งไม่ใช่หน่วยงานราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ

3.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้รวมกันในแต่ละเดือนของบิดา-มารดา ของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

3.2.1 รายได้สูง ได้แก่ ครอบครัวที่มีรายได้ตั้งแต่ 5,001 บาทขึ้นไป

3.2.2 รายได้ปานกลาง ได้แก่ ครอบครัวที่มีรายได้ 3,000 - 5,000 บาท

3.2.3 รายได้ต่ำ ได้แก่ ครอบครัวที่มีรายได้ 3,000 บาท

4. บุคลิกภาพของนักเรียน หมายถึง ลักษณะที่รวมอยู่ในตัวบุคคล และพฤติกรรมที่แสดงออกหรือตอบสนองในเหตุการณ์ต่างๆ ในการดำรงชีวิตซึ่งทำให้บุคคลนั้นแตกต่างจากบุคคลอื่น บุคลิกภาพในงานวิจัยนี้แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

4.1 บุคลิกภาพแสดงตัว (Extrovert) หมายถึง ลักษณะของนักเรียนที่ชอบเข้าสังคมชอบความสนุกสนานร่าเริง มีน้ำใจ

4.2 บุคลิกภาพเก็บตัว (Introvert) หมายถึง ลักษณะของนักเรียนที่ไม่ชอบเข้าสังคม ไม่ชอบความตื่นเต้นท้าทาย วิตกกังวลในสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น

5. ตัวแปรด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของนักเรียนทั้งทางด้านการใช้วาจา การแสดงกิริยาท่าทาง ประกอบด้วยลักษณะของการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนเพื่อน เมื่อเพื่อนต้องการความช่วยเหลือ รู้จักให้และรับ รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น รู้จักและเข้าใจตัวเอง สนใจความรู้สึกของเพื่อน ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

6. นักเรียนทุนเสมอภาคชีวิต หมายถึง นักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งขึ้น เพื่อรณรงค์ให้นักเรียนหญิงที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้รับการศึกษาต่อระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 โดยเฉพาะนักเรียนในพื้นที่จังหวัดทางภาคเหนือตอนบนที่มีฐานะยากจน และอยู่ในสภาวะเสี่ยงต่อการประกอบอาชีพที่ไม่พึงประสงค์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. ตัวแปรพยากรณ์ได้แก่
 - 1.1 ตัวแปรด้านครอบครัว
 - 1.1.1 อาชีพของบิดามารดา
 - 1.1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
 - 1.2 บุคลิกภาพของนักเรียน
 - 1.2.1 บุคลิกภาพแสดงตัว
 - 1.2.2 บุคลิกภาพเก็บตัว
 - 1.3 สัมพันธภาพกับเพื่อน
2. ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ ทักษะชีวิตที่มีต่อการค้าประเวณี

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. บุคลิกภาพของนักเรียน อาชีพของบิดามารดา และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ กับทักษะชีวิตที่มีต่อการค้าประเวณีของนักเรียน
2. มีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ทักษะชีวิตที่มีต่อการค้าประเวณีของนักเรียนได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมานำเสนอในหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ
 - 1.1 ความหมายของทัศนคติ
 - 1.2 องค์ประกอบของทัศนคติ
 - 1.3 คุณลักษณะของทัศนคติ
 - 1.4 การเกิดทัศนคติ
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี
 - 2.1 ความหมายของการค้าประเวณี
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี
 - 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการค้าประเวณี
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
 - 3.1 ความหมายของบุคลิกภาพ
 - 3.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแสดงตัว – เก็บตัว
 - 3.3 เอกสารงานวิจัยในต่างประเทศ
 - 3.4 เอกสารงานวิจัยในประเทศ
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อน
 - 4.1 ความหมายของสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
 - 4.2 ความหมายของสัมพันธภาพกับเพื่อน
 - 4.3 การพัฒนาสัมพันธภาพกับเพื่อน
 - 4.4 ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพกับเพื่อน
 - 4.5 คุณภาพของสัมพันธภาพ
 - 4.6 การสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อน
 - 4.7 เอกสารงานวิจัยในต่างประเทศ
 - 4.8 เอกสารงานวิจัยในประเทศ
5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับทุนเสมอภาคพัฒนาชีวิต

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

1.1 ความหมายของทัศนคติ

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ - ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2530 : 238) ให้คำนิยามว่า ทัศนคติ หมายถึง แนวโน้มที่บุคคลได้รับมา หรือเรียนรู้มาและกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสนับสนุน หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งอาจเป็นแบบ เข้าสู่ (Approach) หรือถอนตัวออก (Withdrawal) ก็ได้ และด้วยเหตุนี้วัตถุที่เป็น เป้าหมายของ ปฏิกริยาจึงอาจมีคุณค่าในทางบวกหรือลบก็ได้ ในแง่ของแต่ละบุคคล

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2521: 1) ได้กล่าวว่า ทัศนคติเป็นความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ เช่น บุคคล สิ่งของ การกระทำ สถานการณ์ และอื่นๆ รวมทั้งท่าทีแสดงออกอันบ่งบอกสภาพของจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และทัศนคติเป็นนามธรรมและเป็นส่วนที่ทำให้เกิดการแสดงออกด้านการปฏิบัติ แต่ทัศนคติไม่ใช่แรงจูงใจ (Motive) และแรงขับ (Drive) หากแต่เป็นสภาพแห่งความพร้อม ที่จะโต้ตอบ (State of Readiness) และแสดงให้ทราบถึงแนวทางของการสนองตอบของบุคคล ต่อสิ่งเร้า

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2523: 4) ได้ให้ความหมายว่า ทัศนคติ คือ ความพร้อมในการกระทำของบุคคลใด ความพร้อมดังกล่าวของบุคคลเห็นได้จากพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดง ต่อสิ่งนั้นว่าชอบหรือไม่เห็นด้วยหรือไม่

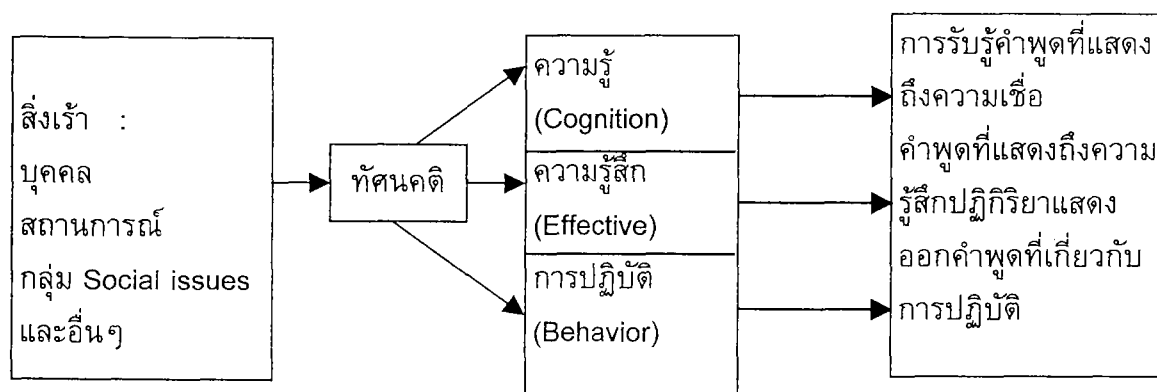
กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527: 172) ได้ให้ความหมายทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติ คือ ความรู้สึกของ บุคคลที่ได้บุคคลที่ได้จากการเรียนรู้ประสบการณ์ แล้วแสดงสภาวะของร่างกายและจิตใจในด้านความพร้อมที่จะตอบสนองต่อบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง คือแสดงความพร้อมที่จะเข้าไปหาเมื่อเกิดความรู้สึกชอบเรียกว่า ทัศนคติที่ดีหรือทางบวก หรือแสดงความพร้อมที่จะหลีกเลี่ยงเมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบเรียกว่า ทัศนคติที่ไม่ดีหรือทางลบ

สุชา จันทรเอม (2533: 3) ได้กล่าวถึงทัศนคติหมายถึงความรู้สึกหรือท่าทีที่บุคคลมีต่อวัตถุสิ่งของ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นไปในทำนองที่พึงพอใจ หรือไม่พอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ทัศนคติ เป็นนามธรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือประสบการณ์ในชีวิตของบุคคล ทัศนคติมีความสำคัญต่อการตอบสนองทางสังคมและบุคลิกภาพของบุคคลจะมีทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันออกไป

อัลพอร์ท (Allport. 1985 : 15) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า หมายถึงสภาวะความพร้อมทางจิตซึ่งเกิดจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้จะเป็แรงกำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคลที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งของหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า ทัศนคติคือความคิดเห็นซึ่งถูกกระตุ้นด้วยอารมณ์ รู้สึกนึกคิด ความเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งใด ๆ ซึ่งอาจเป็นบุคคล วัตถุสิ่งของ หรือเหตุการณ์ สภาพการณ์ต่างๆ ที่อาจเป็นไปในทางบวกหรือทางลบของแต่ละบุคคล เช่น ชอบ - ไม่ชอบ พอใจ - ไม่พอใจ เห็นด้วย - ไม่เห็นด้วย ยอมรับได้ หรือยอมรับไม่ได้ นอกจากนี้ทัศนคติอาจแสดงออกได้ในลักษณะเป็นกลาง รู้สึกเฉยๆ ไม่รักไม่ชอบหรือไม่แน่ใจ

1.2 องค์ประกอบของทัศนคติ

แหล่งที่มา : ไทรแอนดิส (ประภาเพ็ญ สุวรรณ . 2520 : 4 ; อ้างอิงจาก Triandis .1971)

1.3 คุณลักษณะของทัศนคติ

ทัศนคติ มีลักษณะสำคัญดังนี้

1. ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ มิได้เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด เมื่อเด็กเกิดการเรียนรู้ ย่อมจะมีความรู้สึก และความคิดเห็นเกี่ยวกับ สิ่งที่ได้เรียนรู้นั้น นั่นคือการเกิดทัศนคติ
2. ทัศนคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ จากทัศนคติที่ยอมรับเป็นทัศนคติที่ไม่ยอมรับ หรือจากทัศนคติที่ไม่ยอมรับไปสู่ทัศนคติที่ยอมรับได้
3. ทัศนคติเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทั้งภายในและภายนอก เราสามารถทราบได้ว่า บุคคลนั้นมีทัศนคติในทางที่ยอมรับหรือไม่ยอมรับ โดยการสังเกตพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออกด้วยคำพูด สีหน้า ท่าทาง พอใจหรือไม่พอใจ
4. ทัศนคติเป็นสิ่งที่ซับซ้อน เพราะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น ประสบการณ์การเรียนรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น อารมณ์ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ
5. ทัศนคติเกิดจากการเลียนแบบ โดยสามารถถ่ายทอดออกไปสู่บุคคลอื่น ๆ ได้ หากเราเห็นว่าพฤติกรรมของบุคคลที่เราอยุ่รับนั้นดีงาม จึงเลียนแบบเป็นเยี่ยงอย่าง
6. ทิศทางปริมาณ ความเข้มข้นของทัศนคติ ปริมาณมีตั้งแต่พอใจอย่างยิ่ง ปานกลาง จนถึง ไม่พอใจอย่างยิ่ง ความเข้มข้นก็แล้วแต่จะมีความรู้สึกสุดปลายไปในทางด้านใด ทัศนคติของบุคคล มีระดับความรุนแรงต่างกัน ส่วนทิศทางของทัศนคติมี 2 ทิศทางคือ ทิศทางสนับสนุนหรือในทางบวก และในทิศทางต่อต้านหรือในทางลบ
7. ทัศนคติอาจเกิดขึ้นจากความมีจิตสำนึกหรือจากจิตไร้สำนึกก็ได้ เมื่อบุคคลเรียนรู้มี ประสบการณ์เกี่ยวกับอะไรก็จะมีจิตสำนึกที่สมบูรณ์ เพราะได้สังเกตเห็น คิด พิจารณาเหตุผลวิเคราะห์ จนแน่ใจว่าถูกหรือผิด ควรหรือไม่ควรเป็นประการใด ทัศนคติที่เกิดขึ้นลักษณะนี้เรียกว่า เกิดจากจิตใต้สำนึก ในบางกรณีทัศนคติเกิดจากจิตไร้สำนึกก็ได้ เป็นความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดเกิดขึ้นโดยมิได้มีการคิดพิจารณา

ไต่ตรองแต่อย่างใด เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครองห้ามพูดเรื่องเพศ จึงไม่กล้าพูดเคยชินจนกระทั่งเห็นเรื่องเพศเป็นเรื่องหยาบคาย ต่ำช้าน่าอาย มีทัศนคติที่ไม่ยอมรับโดยอัตโนมัติคือไม่รู้สึกตัวหรือปราศจากจิตสำนึก

8. ทัศนคติมีลักษณะคงทนถาวรพอสมควร เกิดจากความรู้สึกที่สะสมมานานพอสมควร แม้ทัศนคติจะเปลี่ยนแปลงได้ แต่ไม่ได้หมายความว่าเปลี่ยนแปลงได้ในระยะชั่วครู่ชั่วยาม หรือในวันหนึ่ง ทัศนคติย่อมมีความคงทน ยากที่จะเปลี่ยนแปลง มีความรู้สึกนึกคิดต่อสิ่งใดในลักษณะใดลักษณะหนึ่งก็จะมีความรู้สึกเช่นนั้นตลอดไป หรือว่าจะเปลี่ยนความรู้สึกได้ต้องใช้เวลา กระทั่งสถานการณ์เหตุการณ์ เหตุการณ์สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปเกิดการเรียนรู้ใหม่

9. บุคคลแต่ละคนย่อมมีทัศนคติต่อบุคคล สถานการณ์สิ่งเดียวกันแตกต่างกันได้ทั้งนี้แล้วแต่ประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

1.4 การเกิดทัศนคติ

ประติพันธ์ อูปรนัย (2518 :115 - 116) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลของการเกิดทัศนคติ ดังนี้

1. บิดามารดาและการอบรมเลี้ยงดู การประพฤติปฏิบัติตนและการอบรมเลี้ยงดู ของพ่อแม่เป็นสิ่งสำคัญเป็นอันดับแรกต่อการสร้างทัศนคติอย่างใดอย่างหนึ่งให้เกิดขึ้นแก่เด็ก ตลอดจนลักษณะของความคิดความเชื่อต่าง ๆ ของพ่อแม่ยังมีส่วนถ่ายทอดมาสู่ลูกจนเกิดเป็น ทัศนคติประจำตัวอีกต่อไปด้วย

2. ครูและการอบรมสั่งสอน นอกจากเด็กจะรับเอาทัศนคติของพ่อแม่มาเป็นของตนแล้ว เมื่อเข้าโรงเรียนเด็กย่อมรับเอาทัศนคติต่าง ๆ ที่ถูกถ่ายทอดมาจากการปฏิบัติตนและการอบรม สั่งสอนของครูด้วย

3. การศึกษาในปัจจุบันวิทยาการก้าวหน้าไปเป็นอันมาก การศึกษาหาความรู้ของเด็กเป็นไปอย่างกว้างขวาง ยิ่งเด็กได้รับการศึกษาสูงเพียงใด วิชาความรู้เขาได้รับย่อมมีอิทธิพล ต่อความคิดของเด็ก อีกทั้งความก้าวหน้าของเครื่องมือสื่อสารทำให้ทัศนคติที่เคยได้รับมาแต่เดิมเปลี่ยนไปได้เพราะได้รับการแลกเปลี่ยนถ่ายทอดความรู้และวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน

4. วัฒนธรรมในสังคมที่ต่างกัน ย่อมมีศาสนา ความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณีต่างกัน ความแตกต่างกันนี้ย่อมมีผลต่อการเกิดทัศนคติแก่บุคคลในแต่ละสังคมต่างกันด้วย

ธีระพร อูวรรณโณ (2521:1 - 17) ได้แบ่งอิทธิพลของการเกิดทัศนคติออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. อิทธิพลจากพ่อแม่ เป็นแหล่งที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อเด็กโดยเฉพาะก่อนเด็กเข้าโรงเรียนเด็กจะพัฒนาค่านิยม ความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิดขึ้นมาในครอบครัวซึ่งพ่อแม่เป็นหลัก

2. อิทธิพลจากกลุ่มต่าง ๆ กลุ่มในโรงเรียนคือครู ก็มีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติของเด็ก

3. อิทธิพลจากประสบการณ์ส่วนตัว ประสบการณ์ส่วนตัวในวัยเด็กมีอิทธิพลต่อการพัฒนาของบุคคลรวมทั้งพัฒนาทัศนคติด้วย ประสบการณ์ที่รุนแรงหรือกระทบกระเทือนเป็นสิ่งที่ฝังแน่นในจิตใจของบุคคลได้นานและมีอิทธิพลทำให้คนมีทัศนคติที่ต่างกันอย่างออกไป

4. อิทธิพลจากสื่อมวลชน สื่อมวลชนรวมถึงวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนต์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสารต่าง ๆ สิ่งที่ได้เห็นได้ชัดที่สุดคือการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ที่จะพยายามเปลี่ยนทัศนคติของคนให้หันไปนิยมในสิ่งที่ผู้โฆษณาต้องการ สื่อจึงมีอิทธิพลมาก ในการเปลี่ยนทัศนคติโดยเฉพาะเรื่องที่ไม่คุ้นเคย

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ทักษะคิดของบุคคลนั้นสามารถเกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้จากพ่อแม่ จากกลุ่มเพื่อน ครู รวมทั้งประสบการณ์ส่วนตัวที่บุคคลได้รับและสื่อมวลชน สิ่งเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและการเกิดทัศนคติของบุคคลเป็นอย่างมาก

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี

2.1 ความหมายของการค้าประเวณี

โสเภณีเป็นคำย่อที่มาจากภาษาบาลีว่า “นครโสภณี” ตามความหมายของศัพท์ แปลว่า “งาม” (กรมศิลปากร. 2505 : 933) แต่ความหมายที่เข้าใจกันโดยทั่วไป หมายถึง หญิงที่ทำการค้าประเวณี

สำหรับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493 กล่าวว่าโสเภณีย่อมาจาก นครโสภณี แปลว่า หญิงงามเมือง พทานุกรมกฎหมายของ วาร์ตัน (Wharton. 1957) บัญญัติว่าหญิงนครโสเภณี คือหญิงที่ยอมให้ขายร่วมประเวณีโดยไม่เลือกหน้าเพื่อหวังทรัพย์สมบัติ

พทานุกรมกฎหมายของ บัลเลนไท์ (Ballentine. 1948) บัญญัติว่าหญิงนครโสเภณีก็คือหญิงที่หาเงินในทางร่วมประเวณีโดยไม่เลือกหน้า

ตามพระราชบัญญัติป้องกันสัจจรโรค รศ.127 มาตรา 4 ระบุคำว่า หญิงนครโสเภณี หมายถึง หญิงที่รับจ้างกระทำการชำเราหรือการยอมรับการกระทำอื่นใดเพื่อสำเร็จความใคร่ในทางอารมณ์ของผู้อื่น อันเป็นการสำส่อน เพื่อสินจ้างนั้นไม่ว่าผู้ยอมรับการกระทำ หรือผู้กระทำจะเป็นบุคคลเพศเดียวกันหรือคนละเพศ

ส่วนคำว่าการค้าประเวณีนั้นตามพระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503

หมายความว่า การยอมรับการกระทำชำเราหรือการยอมรับการกระทำอื่นใดเพื่อสำเร็จความใคร่ในทางอารมณ์ของผู้อื่น อันเป็นการสำส่อน เพื่อสินจ้างนั้นไม่ว่าผู้ยอมรับการกระทำ หรือผู้กระทำจะเป็นบุคคลเพศเดียวกันหรือคนละเพศ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า โสเภณี หมายถึง ผู้ทำการค้าประเวณีไม่ว่าหญิงหรือชาย ที่กระทำการเพื่อสำเร็จความใคร่ของผู้อื่นจะเป็นไปในทางร่วมประเวณีอย่างปกติ หรือการปรนนิบัติแบบอื่นใด อันเป็นการสำส่อนเพื่อสินจ้างรางวัล ทั้งนี้ไม่ว่ากระทำการนั้นจะได้กระทำต่อเพศเดียวกันหรือเพศตรงข้าม

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี

วิทยา วรณศิริ และคนอื่น ๆ (2532 : 20) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้สตรีบางกลุ่มในภาคเหนือประกอบอาชีพบริการพิเศษ พบว่าหญิงสาวร้อยละ 86 ของจำนวนประชากรโสเภณีที่ศึกษามาศึกษาประกอบอาชีพการค้าประเวณีด้วยความสมัครใจอันเนื่องมาจากระบบเศรษฐกิจแบบยังชีพได้ถูกทำลายลงโดยกลไกของตลาดและการแพร่ระบาดของอุตสาหกรรมบริโภคนิยมซึ่งทำให้ชุมชนเริ่มแตกแยก ปัจเจกชนนิยมเริ่มกลายมาเป็นระบบคุณค่าใหม่และการแข่งขันกันเพื่อบริโภคสินค้า เช่น ที่วีสี่ ตู้เย็น สเตอร์โอ รถมอเตอร์ไซด์ และการปลูกบ้านหลังงามกลายมาเป็นวิถีชีวิตแบบใหม่ของสังคมชนบทภาคเหนือ ภายใต้อุตสาหกรรมบริโภคนิยมและการต่อสู้ดิ้นรนเพื่อยกระดับฐานะของตนเองและครอบครัว

ภัสสร ลิมานนท์ (2534 : 48) ได้ทำการวิจัยเรื่องโครงการศึกษาลักษณะด้านประชากร และพฤติกรรมของสตรีขายบริการทางเพศ การศึกษาเฉพาะกรณี โดยได้เลือกทำการวิจัยในหนึ่งอำเภอของภาคเหนือ และอีกอำเภอหนึ่งของจังหวัดทางภาคใต้ซึ่งจัดว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ซึ่งน่าจะเป็นแหล่งสำคัญในการเผยแพร่กระจายเชื้อไวรัส โรคเอดส์ออกไปสู่ประชากรทั่วไปได้อย่างรวดเร็วทางหนึ่ง โดยใช้การสัมภาษณ์และแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากหญิงบริการที่ประกอบอาชีพในสถานประกอบการ ประเภท สำนักให้บริการและร้านอาหาร/ภัตตาคาร จำนวน 153 ราย และสัมภาษณ์แบบเชิงลึก 13 ราย จากบุคคลต่าง ๆ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้ง 2 แบบ จากหญิงที่ให้บริการ

สะท้อนให้เห็นว่าหญิงบริการเกือบทั้งหมดมีพื้นฐานทางด้านสังคม และเศรษฐกิจที่อาจจัดอยู่ในกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคมส่วนมาก ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ยากจนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และเกือบทั้งหมดมีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าภาคบังคับ ที่สำคัญคือหญิงให้บริการกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในวัยที่ถือว่าเป็นเยาวชนระดับต่ำกว่าภาคบังคับ ที่สำคัญคือหญิงให้บริการกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่มีอายุแม้ว่าจะมีหญิงบริการส่วนหนึ่งอยู่ในวัยสาวใหญ่ ซึ่งอาจเป็นเพราะประกอบอาชีพนี้มาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว และที่น่าสนใจพบว่าภูมิสำเนาของหญิงบริการเหล่านี้เกือบทั้งหมดอยู่ในภาคเหนือ ซึ่งอาจมีทั้งที่มาจากจังหวัดอื่น ๆ ในภูมิภาคนี้ หรือมาจากอำเภออื่น ๆ อยู่ในวัยที่ถือว่าเป็นเยาวชน คือมี อายุระหว่าง 15 - 24 ปีที่ควรจะเป็นกำลังแรงงานสำคัญในการพัฒนาประเทศ แม้ว่าจะมีหญิงบริการส่วนหนึ่งอยู่ในวัยผู้ใหญ่ ซึ่งอาจเป็นเพราะประกอบอาชีพนี้มาเป็นเวลานานแล้ว และที่น่าสนใจพบว่า ภูมิสำเนาของหญิงบริการเหล่านี้เกือบทั้งหมดอยู่ในภาคเหนือ ซึ่งอาจมีทั้งที่มาจากจังหวัดอื่น ๆ ในภูมิภาคนี้ หรือมาจากอำเภออื่น ๆ จังหวัดเดียวกับที่ชุมชนที่ตนอาศัยอยู่เพื่อประกอบอาชีพอยู่ในปัจจุบันรายได้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ แต่อย่างไรก็ตามพบว่าหญิงบริการส่วนใหญ่ยังมีหนี้สินผูกพันอยู่กับเจ้าของกิจการที่ตนสังกัดอยู่

ยศ สันตสมบัติ (2534 : 49) ได้ทำรายงานการวิจัย เรื่องแม่หญิงสีขาวตัว : ชุมชนและการค้าประเวณีในสังคมไทย เสนอต่อสถาบันไทยคดีศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยได้ทำการวิจัยภาคสนาม ในจังหวัดพะเยา ใน 2 หมู่บ้านในช่วงระหว่าง ปี 2532 - 2533 ในการเก็บข้อมูลภาคสนามประมาณ 7 เดือนเศษ ได้ทำความเข้าใจเรียนรู้เกี่ยวกับปรากฏการณ์เด็กกล่องใต้ หรือการค้าประเวณีของหญิงไทยจากชุมชนชนบทภาคเหนือซึ่งเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วภายในบริบททางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมืองของ "ชุมชน" ชนบทซึ่งผู้วิจัยได้เสนอว่า การค้าประเวณีเป็นปรากฏการณ์ที่มีอาจทำความเข้าใจและอธิบายได้โดยการยกสาเหตุปัญหาหนึ่งของชุมชนชนบทไทย ท่ามกลางปัญหาอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งล้วนเป็นผลผลิตที่เกิดจากการด้อยพัฒนาของประเทศไทย

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ (2537 : 50) ได้ทำการวิจัยเรื่องโสเภณีเด็กสภาพปัญหา ปัจจัยสาเหตุ และแนวทางแก้ไข โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ 4 ประเด็นคือ

1. ลักษณะการดำเนินงานและการจัดการการให้บริการ โดยครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ กล่าวคือ ใครเป็นผู้ดำเนินการและจัดการ การหาลูกค้า การหาเด็ก ค่าตอบแทน และรูปแบบของบริการ
2. ปัญหาส่วนตัวและปัญหาในการประกอบอาชีพของเด็กโดยครอบคลุมปัญหา การครองชีพ รายจ่ายรายรับ ปัญหาที่อยู่อาศัย ปัญหาการพักผ่อน ปัญหาสุขภาพ ปัญหาครอบครัวซึ่งเกี่ยวข้องกับ ความสัมพันธ์กับบิดามารดา ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่และปัญหาเกี่ยวกับลูกค้า ปัญหาเกี่ยวกับนายจ้าง แม่เฒ่า แม่เฒ่า ปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ประกอบการแบบครอบครัว
3. ปัญหาเกี่ยวกับอนาคตของเด็ก เกี่ยวกับอาชีพที่อยากจะทำ และชีวิตสมรส
4. แนวทางในการแก้ไขที่ได้จากข้อค้นพบของการวิจัย และจากการวิเคราะห์

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการค้าประเวณี

ความหมายของทัศนคติต่อการค้าประเวณี

จากความหมายของทัศนคติและความหมายของโสเภณีสามารถสรุปได้ว่า ทัศนคติต่อการค้าประเวณี หมายถึง ความคิดความรู้สึกและแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อการเป็นโสเภณี หรือการค้าประเวณี อันเป็นผลมาจากการที่ตนเองมีความสนใจพึงพอใจและเห็นคุณค่าของการเป็นโสเภณี

แน่งน้อย ปัญพวรรค์ และคณะ (2523 : 45) ได้ทำการวิจัยเรื่อง หญิงให้บริการบางประเภท ซึ่งเป็นการศึกษาจากงานที่มีการทำไว้บ้างแล้ว และจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาข้อมูลเบื้องต้น และรวบรวม

ทัศนคติของคนทั่วไป ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางที่จะแก้ปัญหาโดยการขจัดที่ต้นตอของปัญหา ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาและหาทางออกให้แกปัญหาโดยมีข้อเสนอใหม่ๆ เพิ่มเติมและค้นหาแนวทางการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อไปสู่เป้าหมายระยะยาว และพิจารณาหาทางปรับปรุงแก้ไขกลไกทางกฎหมาย และการดำเนินการของรัฐบาลเพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาระยะยาว และระยะเวลานั้น

ขวัญวงศ์ เจริญวงศ์ (2529 : 47) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การนาระบบควบคุมความประพฤติโดยการสังคมสงเคราะห์มาใช้ในการสงเคราะห์หญิงโสเภณี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาทัศนคติและปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของเจ้าหน้าที่สถานสงเคราะห์ โสเภณีที่มีต่อการนาระบบคุมประพฤติ โดยการสังคมสงเคราะห์มาใช้ในการสงเคราะห์แก่หญิงโสเภณี โดยการนำตัวแปรด้านเพศ อายุ การศึกษา รายได้ ภูมิฐานะเดิม ระยะเวลาในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ หญิงโสเภณีความพอใจในการปฏิบัติงาน และความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการควบคุมประพฤติมาพิจารณา โดยได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่สถานสงเคราะห์หญิงโสเภณีในสังกัดกองสมมาอาชีวะสงเคราะห์ จำนวน 172 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และจากการวิจัยพบว่าเจ้าหน้าที่สถานสงเคราะห์หญิงโสเภณีส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าควรจะนาระบบคุมประพฤติโดยการสังคมสงเคราะห์มาใช้กับหญิงโสเภณี หญิงโสเภณีที่จะได้รับการคุมประพฤตินั้นควรพิจารณาจากคุณสมบัติต่าง ๆ ตามที่สถานสงเคราะห์เป็นผู้กำหนด และเมื่อหญิงโสเภณีรายที่ได้รับการคุมประพฤติแทนการสงเคราะห์แล้ว สถานสงเคราะห์จะดำเนินการติดตามผลการคุมประพฤติตามขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งถ้าหญิงโสเภณีที่ได้รับการคุมประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขแห่งการคุมประพฤติ ก็จะต้องถูกนำตัวกลับเข้าการสงเคราะห์ใหม่

สุรวิทย์ มัลลิกะมาสย์ และคนอื่น ๆ (2526: 157) ได้ทำการศึกษาทัศนคติต่ออาชีพโสเภณีในภูมิฐานะของหญิงโสเภณีในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดเชียงรายพบว่า ผู้ชายไม่รังเกียจอาชีพนี้แต่กลับชื่นชอบยินดีและยกย่องว่าสามารถทำให้สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวดีขึ้น ผู้ชายส่วนใหญ่ในหมู่บ้านจะไม่รังเกียจที่จะแต่งงานกับหญิงที่ไปค้าประเวณีแล้วโดยเห็นว่าการไปประกอบอาชีพค้าประเวณีของหญิงเหมือนกับการไปทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง เมื่อทำงานเก็บเงินได้ก็กลับมา ภูมิฐานะเดิมสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่น

ธีรนาถ กาญจนอักษร (2527 : 88 - 89) ศึกษาพบว่าสภาพทางสังคมที่เป็นปัญหาซึ่งเอื้ออำนวยต่อการขยายตัวของธุรกิจทางเพศและการค้าหญิงในประเทศไทยคือ สภาพและทัศนคติของสังคมในระบบขายเป็นส่วนใหญ่ นั่นคือ มีแนวความคิดซึ่งไม่เห็นว่าหญิงและชายเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน เห็นว่าชายเหนือกว่าหญิง ซึ่งเป็นทัศนคติที่ครอบงำและมีอิทธิพลอย่างมากเหนือความเป็นไปในสังคม ผลก็คือหญิงต้องเป็นฝ่ายเสียเปรียบและต้องถูกกำหนดบทบาทให้สนองความต้องการของสังคมที่ชายเป็นผู้นำ มากกว่าที่จะคำนึงถึงโอกาสและความก้าวหน้าสำหรับตนเองทั้งที่หญิงก็เป็นทรัพยากรกำลังคนเท่าๆกับชาย นอกจากนี้หญิงยังถูกตัดทอนโอกาสที่จะพัฒนาความสามารถและความรู้ของตน ซึ่งทำให้เป็นการยากสำหรับหญิงที่จะยกระดับฐานะของตนเพื่อโอกาสที่ดีกว่าในสังคมและนำไปสู่การตกเป็นวัตถุทางเพศของชายในที่สุด

ประพจน์ ศรีเทศ (2527 : 43 -44) ศึกษาพบว่า สื่อมวลชนต่าง ๆ ทั้งหนังสือ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นตัวนำเอาสังคมและวัฒนธรรมในเมืองเข้าสู่ชนบท ทำให้หญิงสาวมีทัศนคติที่ผิด ๆ มองว่าสังคมเมืองโดยเฉพาะกรุงเทพฯ เป็นเมืองฟ้าเมืองสวรรค์ที่หญิงสาวชนบทไฝฝันอยากจะมาเยือนและมีทัศนคติที่ผิดในด้านการแต่งกายและการแข่งขันในด้านการที่อยู่อาศัยซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้หญิงสาวถูกล่อลวงและเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ครอบครัวต้องผลัดกันลูกสาวออกสู่สถานการค้าประเวณีนอกจากนั้น หญิงสาวภาคเหนือบางคนมาค้าประเวณีโดยความยินยอมของพ่อแม่เพราะมีตัวอย่างหญิงสาวบางคนที่มาค้าประเวณีและประสบ

ความสำเร็จทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น มีไร่นา มีบ้านและเฟอร์นิเจอร์เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทำให้เกิดลักษณะเอาเป็นแบบอย่าง

กรมประชาสงเคราะห์ (2532 : 10 - 12) ได้ศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุของโสเภณี พบว่าปัจจัยหนึ่งที่ทำให้หญิงเข้าสู่กระบวนการโสเภณี คือ แนวคิดและความเชื่อผิด ๆ ที่เชื่อว่าผู้ชายมีความต้องการทางเพศมากกว่าเพศหญิง ดังนั้น ผู้ชายจึงสามารถจะมีเพศสัมพันธ์ได้โดยไร้ขอบเขตจำกัด ทั้งก่อนและหลังแต่งงาน และก่อให้เกิดทัศนคติและค่านิยมว่า ผู้หญิงจะต้องเป็นฝ่ายรักษาพรหมจรรย์ของตนเองและต้องรักษาสงวนตัวจนถึงวันแต่งงาน อันเป็นทัศนคติที่สะท้อนความไม่เท่าเทียมกันในแบบแผนพฤติกรรมทางเพศระหว่างหญิงและชาย ทั้ง ๆ ที่ความเป็นจริงนั้น "...การที่ชายมีความต้องการและจำเป็นทางเพศมากกว่าเพศหญิงนั้นมิได้อยู่บนพื้นฐานความเป็นจริงทางสรีรศาสตร์แต่อย่างใด หากแต่เป็นความเชื่อที่ถูกครอบงำทางวัฒนธรรมจากประเพณีดั้งเดิม หมายถึง ความเป็นจริงทางสังคมมีพลังมากกว่าความเป็นจริงทางสรีรศาสตร์..." อีกปัจจัยหนึ่งก็คือ การเจริญเติบโตในระบบทุนนิยม ที่มีค่านิยมแบบบริโภคนิยมทำให้ผู้หญิงชนบทจำนวนมากเกิด ค่านิยมสิ่งฟุ่มเฟือยทางวัตถุ นิยมความเป็นอยู่ที่สะดวกสบายและมีทัศนคติที่ดูแคลนงานหนัก และสำหรับผู้หญิงในเมืองปัจจุบันนั้นก็ได้นำโน้มน้าวในความนิยมวัตถุ วัฒนธรรมที่ฟุ้งเฟ้อ ได้ก่อให้เกิดสภาพที่เด็กวัยรุ่นในเมืองหลวงจะก้าวไปสู่อาชีพโสเภณีมากขึ้น

ธเนศวร เจริญเมือง (2534 : 89) ได้ศึกษาเรื่องวิกฤตทางวัฒนธรรมกับการดำรงชีวิตของเยาวชนสตรี กรณีศึกษาผลกระทบของการพัฒนาชนบทภาคเหนือ พบว่าหญิงที่ไปเป็นโสเภณีเพราะการศึกษาไม่น้อย ขาดวิธีการคิดและแก้ไขปัญหาโดยตนเองและมีทัศนคติต่ออาชีพนี้ว่าเป็นอาชีพที่มีรายได้ค่าตอบแทนสูง

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2535 : 19) ได้ศึกษาพบว่าปัจจัยของการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพโสเภณีว่าในระดับครอบครัว ชุมชน คือ ค่านิยมนับถือความร่ำรวย โดยไม่คำนึงถึงวิธีการและมีการถ่ายทอดค่านิยมแก่เยาวชนสตรี ซึ่งมีผลให้เยาวชนสตรีมีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพว่าเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด ในการยกระดับฐานะครอบครัวไปสู่ความร่ำรวยและอีกปัจจัยหนึ่งที่พบและเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานั้นคือ ความยากจน ขาดปัจจัยในการผลิต การเรียนน้อยและขาดวิธีคิด

วิมล บึงเมืองเหล็ก (2535 : 13) ได้ศึกษาเรื่องวิกฤตทางวัฒนธรรม : ปรากฏการณ์ทางโสเภณี. พบว่าเด็กหญิงในภาคเหนือตอนบนมีความต้องการจะเข้าสู่อาชีพโสเภณีด้วยความสมัครใจและเต็มใจ มีความใฝ่ฝันจะได้ไปประกอบอาชีพโสเภณีที่ญี่ปุ่น เยอรมันและสิงคโปร์ นอกจากนี้ยังพบว่าทัศนคติของชุมชน ครอบครัวเยาวชนสตรีมีความเห็นชอบว่าอาชีพโสเภณีเป็นทางเลือกที่ดีในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในระดับครอบครัวและเป็นคนทันสมัย

จากการศึกษาสภาพข้อเท็จจริงเบื้องต้นเกี่ยวกับโสเภณีชาวเขาของกรมประชาสงเคราะห์ (2532 : 10-12) พบว่า อิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ทัศนคติและค่านิยมบางประการสตรีชาวเขาต้องการรายได้ที่สูงขึ้นประกอบกับการมีการว่างงานในฤดูเพาะปลูก ทำให้สตรีชาวเขาไปทำงานในเมืองหรือต่างจังหวัดซึ่งทำให้มีการถูกล่อลวงหรือสมัครใจไปเป็นโสเภณี

จากผลการศึกษาทัศนคติต่อการเป็นโสเภณี จะเห็นได้ว่า มีหญิงที่มาประกอบอาชีพโสเภณีจะมีทั้งโดยสมัครใจและไม่สมัครใจ แต่ที่มาโดยสมัครใจก็เพราะว่ามีทัศนคติต่อการเป็นโสเภณีว่าเป็นอาชีพที่มีรายได้สูง สามารถยกระดับฐานะครอบครัว เป็นงานที่สบายได้แต่งตัวสวยงามและมีโอกาสได้ไปต่างประเทศ เช่น สิงคโปร์ ญี่ปุ่น เยอรมัน เป็นต้น

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

3.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2524 : 260) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึง ผลรวมของความคิด ทำที่ นิสัย ซึ่งสร้างสมจากมูลฐานองค์ประกอบทางจิตและกายภาพของบุคคลอันถ่ายทอดมาทางชีววิทยาส่วนหนึ่ง และจากแบบอย่างวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดมาทางสังคมอีกส่วนหนึ่ง รวมถึงการปรับตัว เหตุจูงใจ ความปรารถนา และความมุ่งประสงค์ของบุคคลนั้นให้เข้ากับความต้องการและวิสัยแห่งสภาพแวดล้อมทั้งทางสังคมและไม่เกี่ยวกับสังคม

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “บุคลิกภาพ” (Personality) ตามแนวคิดต่าง ๆ ดังนี้คือ

กัทธรี (Guthrie. 1944 : 58) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยและระบบลักษณะนิสัยที่มีความสำคัญต่อสังคม อันมีสภาพคงตัวและยากที่จะเปลี่ยนแปลง

แคทเทล (Cattell. 1950 : 2) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง สิ่งที่ใช้ในการทำนายว่าจะทำอย่างไรต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

กิลฟอร์ด (Guilford. 1959 : 5) บุคลิกภาพ หมายถึง แบบแผนที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของคุณลักษณะประจำตัวของบุคคลนั้น ๆ

ฟลอเรส (บงกช สุชะจิระ. 2538 : 8 ; อ้างอิงมาจาก Flores. 1960 : 128) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ คุณลักษณะต่าง ๆ ของบุคคลอันได้แก่ ลักษณะทางกาย สติปัญญา จิตใจ สังคม และอารมณ์

มันน์ (Munn. 1966 : 462) กล่าวว่า บุคลิกภาพของบุคคลแต่ละคนเป็นผลรวมของลักษณะทางพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมและผลของบุคลิกภาพเป็นการปะทะกันระหว่างสถานการณ์ทางชีวภาพ สถานภาพทางสังคมและอิทธิพลทางวัฒนธรรม

ฮิลการ์ด (Hillgard . 1967 : 462) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึงลักษณะรวมของบุคคลแต่ละคนอันเป็นแนวทางในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งแต่ละคนจะมีรูปแบบของการแสดงออกทางพฤติกรรมต่าง ๆ กัน

มิเชล (Mischel. 1967 : 2) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะพิเศษของแบบแผนพฤติกรรม (รวมทั้งความคิดและอารมณ์) ซึ่งเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวของบุคคล

กู๊ด (Good. 1973 : 417) กล่าวว่า บุคลิกภาพคือ ผลรวมของทางพันธุกรรมและประสบการณ์ทั้งหมดของบุคคล

ม.ล. ต้อย ชุ่มสาย (2508 : 348) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึง กระบวนการรวมหน่วย ประกอบขึ้นด้วยรูปร่างลักษณะและพฤติกรรมที่เป็นเครื่องสื่อนิสัยของคน ๆ หนึ่งและซึ่งทำให้คนอื่นกำหนดคุณค่าของคนนั้นด้วยอารมณ์ และไม่ใช่ว่าด้วยพุทธิปัญญาหรือเชาว์

สุรางค์ ไคว์ตระกูล และคนอื่น ๆ (2509 : 58) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ ลักษณะส่วนรวมของพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งมีความสำคัญต่อบุคคลทั้งในกิจการงาน ชีวิตส่วนตัวและสังคมทั่วไป

ภิญโญ สาร (2515 : 29) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ ความเป็นตัวเองของบุคคลทางด้านกายภาพ และความต้องการหรือความจำเป็นเฉพาะของบุคคลและบุคคลซึ่งไม่เหมือนกัน ดังนั้น แต่ละบุคคลจึงมีบุคลิกภาพเป็นของตนเองไม่ซ้ำแบบใคร

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า บุคลิกภาพหมายถึง ลักษณะโดยส่วนรวมของแต่ละบุคคล ทั้งลักษณะภายนอกและภายใน อันมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้พบเห็น

3.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพการแสดงตัว - เก็บตัว

บุคลิกภาพการแสดงตัวและการเก็บตัว จุง (ทศพร ประเสริฐสุข. 2508 : 67 : อ้างอิงจาก Jung. 1967 : 89 - 91) ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพว่า โดยทั่วไปบุคลิกภาพของคนเรามีอยู่ 2 ลักษณะ คือ หันเข้าหาตัวเอง ซึ่งเป็นพวกที่เก็บตัว และอีกลักษณะหนึ่ง คือหันออกจากตัวเอง หรือเรียกว่า พวกแสดงตัว ลักษณะของพวกแสดงตัวจะเป็นบุคคลที่สนใจโลกภายนอกและความเป็นจริงทางสังคมเป็นสำคัญ เป็นพวกปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ ไม่ค่อยวิจารณ์ตนเอง ทำอะไรขึ้นอยู่กับโลกภายนอก คือ ผูกติดปฏิบัติจริงเป็นหลัก ส่วนพวกเก็บตัวก็จะสนใจแต่เรื่องของตนเองเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจหรือการทำงานจึงเป็นคนที่มักกฎเกณฑ์ ตายตัวไม่ยืดหยุ่น ชอบวิจารณ์โทษตัวเอง แต่ก็มีวามละเอียดอ่อน

จุง (Jung.19 : 68; อ้างอิงจาก Hall. and Lindzey. 1967 : 89 - 91) ให้ความเห็นว่าเป็นบุคลิกภาพแบ่งได้เป็น 2 มิติ (Dimension) คือ มิติที่มักจะแยกตัวเอง เมื่อเกิดความกดดันทางอารมณ์ หรือที่เรียกว่า การเก็บตัว (Introversion) และมิติที่ชอบเข้าสังคม และชอบมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่เรียกว่า การแสดงออก (Extroversion) นอกจากนี้ จุง (อ้างอิงจาก Jung .19 : 68 ;) ก็ได้พยายามแยกแยะรายละเอียดของบุคลิกภาพแสดงตัว และ เก็บตัว เพื่อจะได้มองเห็นความแตกต่างได้ชัดเจนดังต่อไปนี้

บุคลิกภาพแสดงตัว (Extroversion) บุคคลที่มีลักษณะเด่นดังนี้	บุคลิกภาพเก็บตัว (Introversion) บุคคลที่มีลักษณะเด่นดังนี้
1. มีความเชื่ออยู่บนรากฐานของความจริง ข้อมูลที่ได้ นั้นต้องยุติธรรม 2. มีอุปนิสัยที่อาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้ตามความเหมาะสม 3. พร้อมที่จะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ใหม่ๆ อยู่เสมอ 4. ไม่เป็นผู้พะวงถึงตัวเองมากนัก 5. การปรับตัวมักเป็นในรูปการชดเชย 6. ถ้าจะเกิดวิปริตทางใจก็มักจะเป็นประเภท Hysteria	1. การตัดสินใจมักขึ้นอยู่กับตัวเองเป็นใหญ่ 2. มีมาตรฐานและกฎเกณฑ์แน่นอน ควบคุมอุปนิสัยของตน 3. ไม่มีการยืดหยุ่นอะลุ่มอล่วย 4. พะวงถึงตัวเองมากเป็นพิเศษ 5. การปรับตัวมักจะเป็นในรูปการหลบหนี 6. ถ้าจะเกิดวิปริตทางใจก็มักจะเป็นประเภท วิตกกังวล

3.3 เอกสารงานวิจัยในต่างประเทศ

จากการศึกษาบุคลิกภาพของจุง (Jung. 19 : 68 ;) พบว่าคนเรามีใช้มีแต่บุคลิกภาพเก็บตัวและแสดงตัวเท่านั้น เรายังมีบุคลิกภาพกลางๆ ไม่เก็บตัวหรือแสดงตัวจนเกินไปซึ่งเรียกว่า พวกแอมบิเวอร์ต (Ambivert) อีก ซึ่งคนส่วนใหญ่จะมีบุคลิกภาพประเภทนี้

ไอเซนค์ (Eysenck. 1970 : 253) กล่าวว่าเราอาจจะพิจารณาบุคลิกภาพได้ 2 มิติ คือ

1. ด้านการแสดงตัวกับเก็บตัว ซึ่งประกอบด้วยลักษณะย่อยๆ ได้แก่
 - 1.1 การมีส่วนร่วมหรือไม่ร่วมมือ (Participation - Withdrawal)
 - 1.2 การเข้าสังคมหรือแยกตัว (Sociable - Isolated)
 - 1.3 การเข้าใกล้หรือถอยหนี (Approach - Withdrawn)
 - 1.4 กระตือรือร้นหรือเฉื่อยชา (Active - Inactive)

2. ลักษณะด้านอารมณ์ ได้แก่ การเป็นคนแข็งแกร่ง หรืออ่อนแอ มั่นคงหรือไม่มั่นคง และลักษณะการแสดงออกทางอารมณ์ เช่น วิตกกังวลและอื่นๆ

ดีสนา (Desna. 1964 : 145) ได้ศึกษาเปรียบเทียบระดับการปรับตัวของนักศึกษาที่เรียนดี ปานกลางและที่เรียนอ่อน กลุ่มตัวอย่างเป็นศึกษามหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนีย ชั้นปีที่ 1 จำนวน 1,061 คน ผลปรากฏว่าในบรรดานักศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม ที่มีผลการเรียนสูงจะมีความสามารถในการปรับตัวดี และปรับตัวได้รวดเร็วกว่านักศึกษาที่เรียนอยู่ในระดับปานกลางหรือระดับต่ำได้อย่างชัดเจน จึงสามารถสรุปได้ว่านักศึกษาที่เรียนดีจะมีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมได้ดีซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของการแสดงตัว จึงอาจกล่าวได้อีกแห่งหนึ่งว่านักศึกษาที่เรียนดีจะมีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว

ฮอลเวิร์ท (Hallworth. 1964 : 171 - 174) ได้ศึกษาถึงลักษณะของบุคลิกภาพของวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมแบบประสมในเขตอุตสาหกรรมตอนกลางของประเทศอังกฤษ โดยให้ครูประเมินลักษณะของเด็กชายและเด็กหญิงอายุ 14 ปี ตามรายการบุคลิกภาพ 14 อย่าง ส่วนประกอบทางด้านการเข้าสมาคมหรือเป็นลักษณะของการแสดงตัวเป็นลักษณะที่เด็กมีเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ อารมณ์ขัน การเข้าสมาคมได้รวดเร็ว คล่องแคล่ว ชอบยุ่งกับคนอื่น มีความมั่นใจ และมีคนรู้จักมาก อันดับสองคือ ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ได้มาก อันดับสามคือ เข้ากับคนได้ทุกประเภท อันดับสี่คือ ถ้ามีโอกาสจะเป็นผู้นำที่ดี อันดับห้าคือ ชอบการทดลอง อันดับหกคือ มักจะได้ตามเพื่อนเมื่อมีความสงสัย

เอนท์วิสเทิล (Entwistle. 1970 : 132 - 143) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับวิธีการเรียน และผลการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัย 257 คน โดยใช้ แบบสอบถามวิธีเรียนและศึกษาบุคลิกภาพจากแบบสำรวจ บุคลิกภาพของไอเซนค์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีลักษณะเก็บตัวมีวิธีเรียนที่ดีกว่า ผู้ที่มีลักษณะแสดงตัว แต่ลักษณะเช่นนี้มีเฉพาะกลุ่มที่เรียนดีเท่านั้น นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ที่เรียนดีมีแนวโน้มที่จะมีอารมณ์มั่นคง และมีลักษณะเก็บตัว

ไอเซนค์ (Eysenck. 1970 : 253) เป็นผู้หนึ่งที่ศึกษาถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางครอบครัวที่มีต่อบุคลิกภาพของเด็กโดยศึกษาเด็กอายุ 11 ถึง 12 ปี โดยใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพของเด็กวัยรุ่น (Junior Eysenck Personality Inventory) หรือ JEPI ศึกษาบุคลิกภาพของเด็กแล้วหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับขนาดครอบครัว อาชีพของพ่อแม่ ลำดับการเกิด และความสนใจของพ่อแม่ที่มีต่อเด็ก ผลการศึกษาพบว่าเด็กที่มีลักษณะแสดงตัวมักมาจากครอบครัวที่มีขนาดเล็ก เด็กที่มีลักษณะเก็บตัวมักมาจากครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ ความแตกต่างระหว่างเพศหญิงและเพศชายในเรื่องนี้น้อยมาก ส่วนลำดับการเกิดนั้น เด็กแสดงตัวเกิดในอันดับแรกๆ มากกว่าเด็กเก็บตัว นอกจากนี้อาชีพของพ่อแม่ พบว่าพ่อแม่ที่มีระดับอาชีพสูงจำนวนมากเป็นพ่อแม่ของเด็กที่แสดงตัวและอารมณ์มั่นคง

ริดดิ้ง (Ridding. 1967 : 397 - 398) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับ ผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาอังกฤษกับเลขคณิต กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายและ หญิงจำนวน 600 คนอายุตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป ของโรงเรียนแมนเชสเตอร์ ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างความมั่นคงทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ลักษณะที่ชอบแสดงตัวมีความสัมพันธ์กับการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง แต่ลักษณะชอบเก็บตัวมีความสัมพันธ์กับการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และพบว่าเด็กหญิงจะมีลักษณะแสดงตัวมากกว่าเด็กชาย

จะเห็นได้ว่าเรื่องบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว เป็นที่นิยมศึกษากันมากในต่างประเทศซึ่งต่างก็ให้ผลที่แตกต่างกันออกไปโดยหาข้อยุติไม่ได้

3.4 เอกสารงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพ

สมคิด ไชยยันบุตร (2510) ได้ศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 52 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่มีความสามารถในการเรียนสูงกับกลุ่มที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงมีความมั่นคงทางอารมณ์ดีกว่านักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำมีการบังคับตนเองมากกว่า และนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงมีความมั่นคงทางอารมณ์ดีกว่า มีความสามารถในการรับผิดชอบมากกว่า และมีความสามารถในการบังคับตนเองมากกว่า แต่มีการแสดงออกทางอารมณ์มีน้อยกว่า นักเรียนชายที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ ผลการวิจัยยังปรากฏว่า นักเรียนหญิงที่มีความสามารถในการเรียนสูงกับนักเรียนหญิงที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ ไม่มีบุคลิกภาพด้านใดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ฉวี กาหยี (2511) ทำการศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพและความสามารถในการปรับตัวในโรงเรียนของนักเรียนที่มาจากครอบครัวชั้นกลางและต่ำ สังคมมิติ โดยศึกษาประชากรวัยรุ่นอายุ 12 -16 ปี จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้คือ สังคมมิติ แบบสอบถามบุคลิกภาพสำหรับเด็กมัธยมศึกษาฟอร์ม A (The School Personality Questionnaire Form A) และแบบรายการปัญหาของ มูนนี่ (Mooney Problem Checklist) ผลการวิจัยพบว่าวัยรุ่นทั้งสองเพศจาก ครอบครัวระดับกลางและชั้นต่ำมีความสามารถทางการปรับตัวต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ วัยรุ่นชายจากครอบครัวชั้นกลางมีบุคลิกภาพเป็นตัวของตัวเอง รุกราน ก้าวร้าวมากกว่าวัยรุ่นชายจาก ครอบครัวชั้นต่ำ วัยรุ่นหญิงจากครอบครัวชั้นกลางมีบุคลิกกล้าแรง สนุกสนาน สูงกว่าวัยรุ่นหญิงจาก ครอบครัวชั้นต่ำ ซึ่งมีบุคลิกภาพเก็บขี้น เศร้า ไม่ค่อยพูด และมีการระมัดระวังตัวตลอดเวลาแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในเรื่องบุคลิกภาพคือ ผู้หญิงมีความสามารถในการเข้าสังคม เป็นคนใจอ่อน มีอารมณ์อ่อนไหวมากกว่าผู้ชาย แต่ผู้ชายมีความมั่นคงทางอารมณ์ เป็นตัวของตัวเอง รุกราน และก้าวร้าวมากกว่าผู้หญิง

สมทรง สุวรรณเลิศ (2512) ได้ทำการศึกษาบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแสดงตัวโดยใช้แบบสำรวจของมอดส์เลย์ (The Maudsley Personality Inventory) ศึกษาในกลุ่มประชากรที่เป็นเด็กชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 3 จำนวน 300 คน นักเรียนฝึกหัดครู 300 คน และ นักศึกษาแพทย์ 300 คน จากการศึกษาเปรียบเทียบผลที่ได้จากคนไทยทั้ง 3 กลุ่มกับกลุ่มชาวอเมริกัน และชาวอังกฤษ พบว่ากลุ่มตัวอย่างของคนไทยได้รับคะแนนต่ำกว่านักศึกษาชาวอเมริกันในมหาวิทยาลัยและใกล้เคียงกับปกติวิสัย (Norm) ของกลุ่มชาวอังกฤษใน ลักษณะแสดงตัวหรือกล่าวได้ว่า คนไทยมีบุคลิกภาพไปทางเก็บตัวมากกว่าอเมริกัน และคล้ายคลึงกับชาวอังกฤษซึ่งมีลักษณะเก็บตัวมากกว่าชาวอเมริกัน

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน

4.1 ความหมายของสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

สัมพันธภาพระหว่างบุคคล หมายถึง ความสัมพันธ์หรือการเกี่ยวข้องกันของบุคคลรวมทั้งความสัมพันธ์ทางสังคม อันจะนำมาซึ่งการพัฒนาารูปแบบของการมีส่วนร่วมต่อความคาดหวัง ความสัมพันธ์ทางอารมณ์และการปรับตัวทางสังคม (พิสิทธิ์ ปทุมบาล. 2532 : 16; อ้างอิงจาก Philip and Merrian. 1966 : 125)

ชัยพร วิชชาวุธ (2530: 69) กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นพฤติกรรม ปฏิสัมพันธ์โต้ตอบระหว่างบุคคล มนุษย์อยู่เป็นสังคม การกระทำของมนุษย์แต่ละคนจึงสัมพันธ์กับการกระทำของคนอื่นๆ ในสังคม เกิดขึ้นทันทีเมื่อการกระทำของคนหนึ่งมีผลกระทบต่อผลกรรมที่อีกคนหนึ่งจะได้รับ

ซิคเกอร์ริง (Chickering, 1969 : 94) กล่าวว่าสัมพันธภาพระหว่างบุคคล หมายถึง การที่บุคคลมีความอดทนที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นและการเปลี่ยนแปลงจากการพึ่งพาตนเองไปสู่การพึ่งพาซึ่งกันและกัน ซึ่งความอดทนที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ได้แก่ การสามารถยอมรับความแตกต่างของบุคคลอื่นได้ และการใจกว้าง ส่วนการเปลี่ยนแปลงจากการพึ่งพาตนเองไปสู่การพึ่งพาซึ่งกันและกัน ได้แก่ การไว้วางใจกัน การให้ความช่วยเหลือสนับสนุน การให้และการรับ

จากความหมายของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลดังกล่าว สรุปได้ว่าสัมพันธภาพระหว่างบุคคล หมายถึง พฤติกรรมแสดงออกของบุคคลอันจะนำมาซึ่งการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งความรักใคร่ ความเข้าใจอันดีต่อกัน ได้แก่ การรู้จักและเข้าใจตนเอง ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เคารพในสิทธิของผู้อื่น รู้จักการให้และการยอมรับ ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนเมื่อบุคคลอื่นต้องการความช่วยเหลือ

4.2 ความหมายของสัมพันธภาพกับเพื่อน

สัมพันธภาพกับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของบุคคลทั้งทางด้านการให้ความช่วยเหลือ การแสดงกิริยาท่าทางอันประกอบด้วยลักษณะของการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนเพื่อน เมื่อเพื่อนต้องการความช่วยเหลือ รู้จักการให้และการรับ รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น รู้จักและเข้าใจตนเอง สนใจความรู้สึกของเพื่อน ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน เพื่อก่อให้เกิดสัมพันธอันดีกับเพื่อน ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานกลุ่ม และการปฏิบัติตนกับเพื่อนเป็นไปอย่างเหมาะสม การสร้างสัมพันธภาพที่ดีนั้นต้องเริ่มจากตนเองก่อน เพื่อนำมาซึ่งการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น ซึ่งวิจิตร อวาทกุล (2525:64) กล่าวว่า ก่อนที่เราจะมีสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดีนั้น เราต้องทราบว่าตัวเรามีข้อบกพร่องในการสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างไรบ้าง เพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงตัวเราให้เป็นที่ยอมรับชอบพอ หรือเสริมสร้างจุดดีให้ดีขึ้น

จอห์นสัน (Johnson 1986: 7-9) ได้เสนอแนะวิธีปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันไว้ดังนี้ คือ

1. การรู้จักและไว้วางใจกัน ซึ่งจะเกิดได้จากการเปิดเผยตนเอง ได้แก่ การเปิดเผยว่าเรามีความรู้สึกอย่างไรต่อสิ่งที่ได้กระทำไป การตระหนักรู้ในตนเอง ได้แก่ รู้เข้าใจและยอมรับในความรู้สึก ความคิด ความสามารถและการกระทำของตนเอง การยอมรับตนเอง ได้แก่ พอใจและยอมรับลักษณะต่าง ๆ ของตนเอง บุคคลยังมีการยอมรับตนเองมากเท่าไรก็จะมี การยอมรับผู้อื่นมากขึ้นเท่านั้นและมีความไว้วางใจกัน โดยเชื่อมั่นว่าอีกฝ่ายหนึ่งจะไม่ทำให้เกิดความเดือดร้อน จะให้การสนับสนุนเรา และความไว้วางใจนี้จะเกิดจากการยอมรับบุคคลอื่น มีการติดต่อกันอย่างเปิดเผยและมีการช่วยเหลือกันเท่าที่จะกระทำได้ ซึ่งความไว้วางใจนี้เป็นปัจจัยสำคัญ หากปราศจากความไว้วางใจซึ่งกันและกันแล้วความสัมพันธ์ก็ไม่อาจดำเนินต่อไปได้

2. การสื่อสารกันอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมา ได้แก่ บอกความคิดความรู้สึกของเราให้ผู้อื่นทราบอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมา

3. การยอมรับและสนับสนุนกัน ได้แก่ ช่วยเหลือเมื่อผู้อื่นมีปัญหาหรือประสบสภาพวิกฤติ

4. การรู้จักแก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้ง จะช่วยให้บุคคลมีความใกล้ชิดและสนิทสนมกันมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ในการติดต่อหรือสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เราต้องเป็นตัวของตัวเองและรู้วิธีการสร้างความสมดุลระหว่างความต้องการของตนเองและของบุคคลอื่น และต้องไม่เป็นการทำร้ายตนเองหรือมีลักษณะที่คอยสนองตอบความต้องการของบุคคลอื่นอยู่เสมอหรือพยายามที่จะทำอะไรเพื่อบุคคลอื่นแต่ฝ่ายเดียว ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นรู้สึกเหนื่อยอ่อนทั้งกายและใจ นอกจากนี้การยอมรับความแตกต่างของบุคคลอื่น เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น เพราะบุคคลจะดีเหมือนกันหมดทุกคนไม่ได้ ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ใช่คนเลวไปหมดทุกคน บุคคลย่อมมีความแตกต่างกันมากบ้างน้อยบ้าง จากดีที่สุดดีมาก ดีค่อนข้างดี พอใช้ ใช้ไม่ได้ เลว เลวหน่อย เลวมาก เหล่านี้คละกันไป บุคคลจึงต้องเผชิญและสัมพันธ์กับบุคคลเหล่านั้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การยอมรับความแตกต่างของบุคคล จะทำให้บุคคลทำได้ มีความอดทนในความสัมพันธ์กัน (วิจิตร อวาทกุล 2537:30)

วิจิตร อวาทกุล (2537:30-31) ได้กล่าวถึงความแตกต่างของบุคคล ไว้ดังนี้

1. รูปร่าง หน้าตา ท่าทาง (Appearance) บุคคลย่อมเลือกเกิดไม่ได้ บางคนสูง บางคนต่ำ บางคนขาว บางคนหน้าดำตึ๋ง บางคนพิการ เป็นต้น แต่บุคคลมีความเป็นคนเสมอกันหมด ดังนั้น จึงไม่ควรมัวคิดในรูปร่าง ท่าทาง และการแต่งกายของบุคคลในการมีสัมพันธภาพ
2. อารมณ์ (Emotion) บุคคลมีอารมณ์ต่างกัน บางคนอารมณ์เย็น บางคนอารมณ์ร้อน โมโห ฉุนเฉียว โกรธง่าย
3. นิสัย (Habit) บางคนนิสัยดี ขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์สุจริต แต่บางคนนิสัยใจคอร้าย ไวใจไม่ได้ คดโกง เป็นต้น
4. ทักษะ (Attitude) ความรู้สึกที่แสดงออกต่างกันเป็นรายบุคคลหรือเป็นหมู่เหล่า
5. พฤติกรรม (Behavior) การแสดงออกของบุคคลแตกต่างกันไปตามสาเหตุหรือสิ่งเร้า
6. ความถนัด (Aptitude) บุคคลมีความถนัดตามธรรมชาติต่างกัน ถ้าได้ทำงานที่ถนัด จะทำได้มาก ทำได้ดี ผลานดี ขวัญในการทำงานดี แต่ถ้าให้ทำงานในสิ่งที่ไม่ถนัด นอกจากจะทำได้ไม่ดี หรือทำได้แต่ไม่ดี ผลงานเสียแล้ว ยังหนักใจ และกลุ้มใจอีกด้วย
7. ความสามารถ (Ability) บุคคลมีความสามารถแตกต่างกัน เช่น ด้านร่างกาย แข็งแรง ไม่เท่ากัน คนที่แข็งแรงย่อมทำงานหนักได้มากกว่าคนอ่อนแอ ผู้ชายแข็งแรงกว่าผู้หญิง และผู้หญิงทำงานละเอียด เรียกว่าผู้ชาย
8. สุขภาพ (Health) บุคคลย่อมมีสุขภาพอ่อนแอแข็งแรงไม่เท่ากันบางคนผอมแห้ง แรงน้อย บางคนมีโรคประจำตัว บางคนสมบูรณ์
9. รสนิยม (Taste) บุคคลมีรสนิยมต่างกัน ดังนั้น ไม่ควรดูถูกเหยียดหยาม เยาะเย้ย ถากถาง ต้าหนิดเตียนกัน เพราะบุคคลมีพื้นฐานต่างกัน
10. สังคม (Social) สังคมของบุคคลแต่ละคนจะแตกต่างกัน ทุกคนจะมีโลกและสังคมของการพัฒนาสัมพันธภาพ

แซสส์ (Sasse. 1975:115-117) กล่าวว่า สัมพันธภาพกับผู้อื่นมิได้เกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติ สัมพันธภาพจะเจริญหรือมีความมั่นคงขึ้นอยู่กับบุคคลและความสัมพันธ์ของบุคคล ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นจึงเป็นพื้นฐานของกระบวนการพัฒนาความรู้สึกร่วมและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลดังนี้

4.3 การพัฒนาสัมพันธภาพ

1. การสร้างสายสัมพันธ์ เป็นความรู้สึกที่ทำให้บุคคลอื่นสบายใจ การสร้างสายสัมพันธ์ที่นำไปสู่การปฏิสัมพันธ์ในครั้งต่อไป ขณะที่พัฒนาสายสัมพันธ์ บุคคลจะรู้สึกสบายใจ ไม่ป้องกันตนเองแต่จะเปิดเผยตนเองและเล่าเรื่องเกี่ยวกับตนเองมากขึ้น
2. การเล่าเกี่ยวกับตนเอง เมื่อบุคคลมีสายสัมพันธ์ต่อกัน บุคคลมักชอบเล่าความรู้สึก ประสบการณ์ และทัศนคติของตนเอง ทำให้รู้จักตนเองและผู้อื่นมากขึ้น
3. การรู้จักฟังซึ่งกันและกัน บุคคลจะได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทราบว่าผู้อื่นชอบอะไร ไม่ชอบอะไร เพื่อได้ตอบสนองได้ถูกต้อง และทราบว่าช่วยเหลือกันได้อย่างไร
4. ความต้องการสัมพันธ์ที่มั่นคง บุคคลเริ่มมีการเคารพซึ่งกันและกัน มีความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น และมีความรักในสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นเพื่อให้สัมพันธภาพนั้นมั่นคงต่อไป

แซสส์ ยังกล่าวอีกว่า การพัฒนาทั้งสี่ขั้นเปรียบเหมือนสี่ล้อรวมทั้งหมดคือวงล้อโดยสามารถหมุนไปข้างหน้าหรือข้างหลังได้ หากความสัมพันธ์เป็นไปในทางบวก วงล้อก็หมุนไปข้างหน้าและจะหมุนไปเรื่อย ๆ เป็นความสัมพันธ์ที่มั่นคง แต่ถ้าวการสร้างสายสัมพันธ์เป็นไปในลักษณะการโต้เถียง เอาชนะกัน ในบรรยากาศที่ไม่ดี จะทำให้บุคคลเริ่มลดการเปิดเผยตนเอง

นอกจากนี้ แซสส์ (Sasse, 1975:118-120) ยังกล่าวว่า การสร้างความคุ้นเคยเป็นสิ่งสำคัญซึ่งเปรียบเสมือนบันไดที่บุคคลต้องก้าวไปที่ละขั้น ดังนี้

1. ความใกล้ชิดทางปัญญา เมื่อบุคคลมาพบกันมักจะเริ่มความสัมพันธ์ด้วยคำพูดและความคิด เช่น การพูดคุยเกี่ยวกับภาพยนตร์ ความเป็นไปของสังคม เป็นต้น ในขั้นนี้ต่างก็รักษาความรู้สึกที่แท้จริงในบางเรื่องของตนไว้และไม่แสดงออกเกินไป
2. ความใกล้ชิดทางร่างกาย บุคคลที่มาถึงขั้นนี้จะมีความสนิทสนมกันมากขึ้นมีการสัมผัสกัน เช่น การจับมือ การแตะไหล่ การโอบกอด เป็นต้น
3. ความใกล้ชิดทางอารมณ์ บุคคลจะสามารถแสดงความรู้สึกของตนออกมาได้อย่างเป็นธรรมชาติ ไม่เสแสร้ง ไม่ปกป้องตนเอง บุคคลจะสามารถเข้าใจ มีความรักและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้สึกส่วนตัวหรือความคิดส่วนตัว

เนื่องด้วยความต้องการ ของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน บางคนต้องการหรือชอบมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เพราะบุคคลนั้นมีความคิดและความสามารถทางปัญญา ส่วนบางคนมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นเพราะมีความใกล้ชิดทางอารมณ์ ไว้วางใจซึ่งกันและกัน

ในขณะที่สัมพันธภาพกำลังพัฒนานั้น สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เกิดพัฒนาสัมพันธภาพคือ ลักษณะของบุคคล ได้แก่ (Sasse, 1975:120-131)

1. ความไว้วางใจ ความสามารถในการไว้วางใจผู้อื่น เป็นการแสดงถึงความเชื่อมั่นว่าจะไม่มีใครปฏิเสธ หรือทำให้เราเสียความรู้สึก ความไว้วางใจในที่นี้ หมายถึง การที่เราคาดหวังว่าบุคคลอื่นจะให้การยอมรับและสนับสนุน ความไว้วางใจจะเริ่มระหว่างสองระยะแรกของวงล้อสัมพันธภาพ กล่าวคือขณะสร้างสายสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนความรู้สึก ความไว้วางใจจะมีส่วนสำคัญและเป็นตัวชี้ว่า วงล้อสัมพันธภาพจะเดินไปทางใด

2. ความรักหรือความชอบ ความต้องการความรักความพอใจจะเป็นสิ่งสำคัญของสัมพันธภาพ โดยเฉพาะจำนวนและปริมาณของความรักในสัมพันธภาพเป็นองค์ประกอบที่จะช่วยในการพัฒนา แต่ไม่จำเป็นว่าสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นจะต้องมีความรัก เช่น สัมพันธภาพในทางธุรกิจ

3. พลังหรืออำนาจ เป็นส่วนหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล พลังหรืออำนาจจะเห็นได้ชัดในบางสัมพันธภาพ เช่น พ่อแม่มีอำนาจลงโทษลูก ตำรวจมีอำนาจยึดใบขับขี่ เป็นต้น พลังหรืออำนาจมิได้มีเพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งดังตัวอย่าง ลูกก็มีพลังหรืออำนาจที่จะแสดงออกได้หลายทาง เช่น บั๊สสาวะรดที่นอน เป็นต้น พลังหรืออำนาจมักเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ อายุ การศึกษา การเงิน เพศ ทักษะหรือความสามารถ บุคลิกภาพแต่พลังหรืออำนาจมักจะเป็นที่มาของความขัดแย้ง บุคคลบางคนมีความต้องการอำนาจและมีความสุขมากที่ได้ใช้อำนาจ แต่บางคนต้องการเพียงเล็กน้อย บุคคลที่ต่อสู้เพื่ออำนาจจะมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นได้ไม่ยั่งยืน

คัมมิง (Cumming. 1949:145-146) กล่าวว่า สัมพันธภาพจะเกิดได้ดั่งนั้น ควรประกอบด้วย

1. ความใกล้ชิดทางกายภาพ (Physical Proximity) เช่น ระยะห่างของบ้านทิศทางของบ้าน เป็นต้น
2. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน
3. การมีทัศนคติที่คล้ายคลึงกัน
4. การแลกเปลี่ยนความต้องการซึ่งกันและกัน ได้แก่ การยอมรับ ความเคารพนับถือ และการให้ความช่วยเหลือกัน

4.4 ปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

ชไนเดอร์ (สงวน สุทธิเสศอรุณ. 2529:12; อ้างอิงจาก Schneider. 1976) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลได้ดังนี้ คือ

1. ความพอใจร่วมมือ (Mutuality) หมายถึง การที่บุคคลคบหาสมาคมกันนั้นจำเป็นจะต้องคำนึงถึงความรู้สึก และความพอใจของทั้งสองฝ่ายเป็นเบื้องต้น ต่างฝ่ายก็พอใจที่จะคบหาสมาคม ถ้าต่างฝ่ายต่างก็ไม่พอใจที่จะรู้สึกหรือคบหาสมาคมกันแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลก็จะไม่ยืดยาวต่อไป อาจจะเป็นการรู้จักกันอย่างผิวเผินเท่านั้น

2. การรู้จักและไว้วางใจกัน (Knowledge and Trust) เมื่อบุคคลพอใจที่จะคบหาสมาคมกันแล้ว ก็ต้องทำความรู้จักกัน ต้องศึกษารายละเอียดและประวัติส่วนตัวของฝ่ายตรงข้ามหาโอกาสสนทนากันแล้ว วิเคราะห์ดูว่าบุคคลนั้น ๆ ทัศนคติหรือสเนียมแบบเดียวกับตนหรือไม่ การที่จะทำให้ผู้อื่นไว้วางใจตนเองนั้น บางคนจะใช้วิธีเปิดเผยตัวเองแสดงความบริสุทธิ์ใจเพื่อให้ฝ่ายตรงข้ามรู้จักคุ้นเคยหรือไว้วางใจรวดเร็วขึ้น ซึ่งเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะช่วยให้บุคคลมีความเข้าใจสนิทสนมกันเป็นอย่างดี

3. ปทัสถานส่วนบุคคล (Personal Norms) สิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นไปอย่างแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ได้แก่ ปทัสถานส่วนตัวของแต่ละบุคคลยึดมั่นและแสดงออกอันมีผลกระทบต่อผู้อื่น เช่น การแสดงกริยามารยาท ความประพฤติส่วนตัวอุปนิสัยในคอและบุคลิกภาพของบุคคลนั้น เป็นต้น ถ้าบุคคลมีปทัสถานส่วนบุคคลดีก็เป็นเสน่ห์ของบุคคลนั้นทำให้บุคคลนั้นเป็นที่รักใคร่และชื่นชอบของบุคคลอื่นอันจะเป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ภาพหรือมิตรภาพที่ดีต่อกันได้

4. การลงทุนส่วนตัว (Self Investment) เมื่อบุคคลเข้าไปมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นหรือกลุ่มอื่นใดก็ตาม บุคคลอาจจะได้กำไร หรือขาดทุน กำไรในที่นี้ หมายถึง ความพอใจ ความสำเร็จ ความร่าเริงและความสุขใจ ส่วนขาดทุน หมายถึง ความไม่สบายใจ ความทุกข์ใจ ความอับอายและความ

กระวนกระวายใจ คำว่าต้นทุน หมายถึง ทรัพย์สิน เงินทอง ชื่อเสียง โอกาส และเวลาที่เสียไปด้วย ดังนั้นการที่บุคคลจะคบกับใครนั้นแต่ละบุคคลจะต้องพิจารณาถึงกำไรและขาดทุนไว้ในใจและยอมลงทุนโดยเสียบางส่วน เพื่อแลกกับบางอย่างที่พอใจ

คาร์พและเบเรนสัน (Carkhuff and Berenson. 1977:203-207) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลไว้ดังนี้

1. การเปิดเผยความรู้สึก การเปิดเผยความรู้สึกเต็มใจที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลประสบการณ์ซึ่งกันและกันอย่างเปิดเผย เพื่อความเข้าใจอันดีและก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่มั่นคง
2. มีความรู้สึกร่วม หมายถึง สามารถมีความเข้าใจบุคคลอื่น รับรู้ความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับบุคคล
3. เคารพและยอมรับในบุคคลอื่น หมายถึง ยอมรับบุคคลอื่นโดยไม่ตัดสินใจว่าถูกหรือผิด ไม่ประเมิณบุคคล เคารพในบุคคลอื่น รับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น
4. การยอมรับโดยไม่ต้องเห็นด้วย หมายถึง การเป็นผู้ฟังที่ดีที่พยายามทำความเข้าใจโดยประเมิณบุคคลอื่นและให้ความสนในบุคคลอื่น

จากปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าสัมพันธภาพที่ดีจะยาวนานแน่นแฟ้น ถ้าบุคคลคำนึงถึงความรู้สึกและความพอใจซึ่งกันและกันมีปทัสสถานส่วนบุคคลที่ดี มีการเปิดเผยความรู้สึกซึ่งกันและกัน เคารพและยอมรับในบุคคลอื่นอีกทั้งพยายามที่จะรู้จักและเข้าใจในบุคคลอื่น

4.5 คุณภาพของสัมพันธภาพ

คุณภาพของสัมพันธภาพ หมายถึง ความรู้สึกจากการพึ่งตนเองหรือพึ่งบุคคลอื่นไปสู่การพึ่งพาซึ่งกันและกัน ได้แก่ การไว้วางใจ การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนตลอดจนการให้และการรับ (Chickering. 1969:94)

บุคคลจะมีสัมพันธภาพสนิทสนมกันได้จะต้องมีพื้นฐาน ของความไว้วางใจเกิดขึ้นก่อนความไว้วางใจจะทำให้บุคคลเกิดความอบอุ่นใจ กล้าแสดงความคิดเห็น ช่วยเหลือเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน การมีความไว้วางใจจะเกิดขึ้นถ้าบุคคลมีความรู้สึกว่าคุณค่าได้รับการสนับสนุนและยอมรับ มีการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดความไว้วางใจกันมากขึ้น (อรุณีประภา หอมเศรษฐี. 2529:53-54) นอกจากนี้สัมพันธภาพที่บุคคลมีการเปิดเผยตนเองจะทำให้เกิดความไว้วางใจในตัวเองบุคคลนั้น ๆ การไว้วางใจจะเกิดจากการยอมรับบุคคลอื่นและการติดต่อกันอย่างเปิดเผย มีการช่วยเหลือกันเท่าที่กระทำได้ หากบุคคลมีการเปิดเผยตนเองแต่ไม่รู้สึกยอมรับบุคคลอื่น ความไว้วางใจจะไม่เกิดขึ้นและไม่เกิดการเปิดเผยตนเองอีกต่อไป (Johnson.1972:43-46)

สำหรับบุคคลที่ให้ความสำคัญกับการวิพากษ์วิจารณ์มากเกินไป จะเป็นบุคคลไม่มีความไว้วางใจ และชอบตำหนิติเตียนบุคคลอื่น ถ้าบุคคลเรียนรู้ที่จะไว้วางใจบุคคลอื่น จะทำให้บุคคลนั้นไม่มองว่าตนเองอยู่เหนือหรือต่ำกว่าบุคคลอื่น แต่จะนับถือบุคคลว่าเป็นบุคคลหนึ่งหรือเป็นเพื่อนมิใช่ศัตรูหรือคู่แข่ง บุคคลจะปฏิบัติต่อบุคคลอื่นในฐานะที่เป็นมนุษย์มากกว่าวัตถุ (ชูชัย สมิทธิไกร.2528:87-88)

ส่วนการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนเป็นการให้ความช่วยเหลือ ต่อบุคคลอื่นขณะเดียวกันต้องไม่เป็นการทำร้ายตนเอง หรือมีลักษณะที่ตอบสนองความต้องการของบุคคลอื่นเสมอ พยายามที่จะทำอะไรเพื่อบุคคลอื่นแต่ฝ่ายเดียว ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นรู้สึกเหนื่อยอ่อนทั้งกายและใจ กลายเป็นบุคคลที่ห่างเหินกับตนเอง แต่ถ้าเราเป็นตัวของตัวเองและรู้วิธีการสร้างความสมดุลระหว่างความต้องการของตนเองและ

บุคคลอื่น ถ้าแม้ว่าเราจะช่วยเหลือบุคคลอื่นในยามที่บุคคลนั้นมีปัญหา แต่เราก็จะไม่แก้ปัญหาแทนบุคคลนั้นทั้งหมดทุกอย่างเพราะเรามีความเชื่อมั่นว่า บุคคลนั้นมีความสามารถที่จะรับผิดชอบตนเองได้ นอกจากนี้ในการติดต่อหรือสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ไม่มีใครที่จะเป็น “ผู้รับ” หรือ “ผู้ให้” อยู่ฝ่ายเดียวได้ ควรมีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นพฤติกรรมสังคมที่จะต้องมีการตอบสนองกันอยู่ตลอดเวลา พฤติกรรมสังคมนี้เป็นศิลปะที่เรียนรู้ได้ แต่จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับพื้นฐานอันละเอียดอ่อนในจิตใจของแต่ละบุคคล บางคนละเอียดอ่อนในจิตใจของแต่ละบุคคล บางคนละเอียดอ่อนมาก สามารถรับความรู้สึกของผู้อื่นได้ไวและสามารถ “ให้” สิ่งที่ต้องการได้ถูกต้อง ทั้งกาลเทศะ ผลที่เกิดขึ้นนั้นคือ ความพอใจ อันนำไปสู่ไมตรีจิตและมิตรภาพ แต่บางคนพื้นฐานจิตใจยังไม่ละเอียดอ่อนนักจึงยังไม่สามารถอ่านความรู้สึกหรือความต้องการของอีกฝ่ายหนึ่งได้ การตอบสนองจึงอาจจะไม่ตรงหรือไม่ถูกต้อง ผลที่เกิดขึ้นอาจนำไปสู่ความขัดแย้ง นอกจากนี้ปัจจัยที่แฝงอยู่และเป็นเครื่องเสริมให้มิตรภาพดำเนินไปอย่างราบรื่น คือ ความจริงใจที่เกิดขึ้นทั้งฝ่ายผู้ให้และผู้รับ

จากคุณภาพของสัมพันธภาพดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า คุณภาพของสัมพันธภาพควรมีพื้นฐานของความไว้วางใจเกิดขึ้นก่อน เพราะความไว้วางใจจะเกิดขึ้น ถ้าบุคคลมีความรู้สึกว่าคุณค่าได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ มีการเปิดเผยตนเองและยอมรับในบุคคลอื่น นอกจากนี้บุคคลควรมีความเป็นตัวของตัวเอง และสามารถรู้จักวิธีการสร้างสมดุล ระหว่างความต้องการตนเองและบุคคลอื่นก็จะทำให้มีคุณภาพของสัมพันธภาพเกิดขึ้นได้

4.6 การสร้างสัมพันธภาพอันดีกับเพื่อน

4.6.1 วิธีปฏิบัติให้เพื่อนรักใคร่เห็นอกเห็นใจควรปฏิบัติดังนี้

- 4.6.1.1 เปิดฉากทักทายติดต่อกัน
- 4.6.1.2 มีความจริงใจต่อกัน
- 4.6.1.3 หลีกเลี่ยงการนินทาเพื่อน
- 4.6.1.4 อย่าขัดทอดความผิดให้เพื่อน
- 4.6.1.5 ยกย่องชมเชยเพื่อน
- 4.6.1.6 ให้ความร่วมมือในกิจการของเพื่อนด้วยความเต็มใจเสมอ
- 4.6.1.7 รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนอย่าง
- 4.6.1.8 หลีกเลี่ยงการทำตัวเหนือเพื่อน
- 4.6.1.9 ทำตนเสมอต้นเสมอปลาย

4.6.2 แนวทางในการปฏิบัติตนกับเพื่อน

การที่จะทำให้วัยรุ่นสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนได้ถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันควรปฏิบัติดังนี้

- 4.6.2.1 แสดงกิริยายิ้มแย้มแจ่มใส เพราะรอยยิ้มเป็นการแสดงออกซึ่งความรัก ที่มีความหมายมากที่สุดแต่ลงทุนน้อยที่สุด
- 4.6.2.2 แสดงความสนใจกับบุคคลอื่น เช่น การทักทาย การไต่ถามทุกข์สุข
- 4.6.2.3 ตั้งใจฟังบุคคลอื่นพูด หากท่านกำลังทำงาน เมื่อมีบุคคลอื่นมาสนทนาด้วย ก็ควรจะเก็บงานที่ทำเอาไว้ชั่วคราวก่อน อย่าทำงานไปด้วยสนทนาไปด้วย เพราะเป็นกิริยาที่ไม่เหมาะสม อันแสดงถึงการไม่ให้ความสนใจบุคคลนั้น

4.6.2.4 แสดงกิริยารับฟังข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของบุคคลอื่น

4.6.2.5 ทำตนให้เป็นคนมองโลกในแง่ดี อย่าจ้องจับผิดบุคคลอื่น จะทำให้เกิดความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน หากบุคคลอื่นทำอะไรก็ให้มองในแง่ดีไว้ก่อน อย่าคอยจ้องแต่จะค้นหา

4.6.2.6 แสดงความเกรงใจต่อบุคคลอื่น เนื่องจากความสนิทสนมเกินไป อาจทำให้เกิดไม่เกิดความเกรงใจกัน

4.6.2.7 รู้จักรับอารมณ์ในการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น ๆ นั้นอาจมีสิ่งที่ทำให้เกิดไม่พอใจขึ้นได้ ดังนั้น หากเราเกิดอารมณ์ก็ควรระวังอารมณ์เอาไว้บ้าง เพราะการเป็นคนเจ้าอารมณ์ไม่ได้ก่อให้เกิดอะไรดีขึ้นมาเลย นอกจากจะทำลายความสัมพันธ์ที่เคยมีมาก่อน

4.6.2.8 วางตัวอยู่ในฐานะที่เหมาะสม ไม่แสดงกิริยาอาการโอ้อวด ยกตนข่มท่าน ไม่ว่าบุคคลใดก็ตามไม่มีใครชื่นชมคนที่ข่มให้เขาต่ำลง

4.6.2.9 รู้จักปฏิเสธคำขอร้องที่ไม่มีเหตุผลของผู้อื่น ด้วยการแสดงใบหน้าปกติ น้ำเสียงเรียบดังชัดเจน มองสบสายตาเพื่อน เพื่อแสดงให้เห็นความจริงใจที่ต้องการให้เพื่อนทราบความรู้สึกที่แท้จริง

4.6.2.10. จัดจำข้อมูลเล็ก ๆ น้อย ๆ ของเพื่อนไว้ แสดงความเอาใจใส่ ความสนใจ เพื่อนแสดงความยินดีในวาระสำคัญ แสดงความห่วงใยเมื่อเพื่อนมีความทุกข์

นอกจากนี้ข้อเสนอแนะวิธีการที่พึงปฏิบัติต่อกันในการทำงานร่วมกับเพื่อนดังนี้ คือ

1. ความเป็นผู้มีอัธยาศัยไมตรีอันดีต่อกัน เป็นองค์ประกอบสำคัญและจำเป็นที่ต้องสร้างให้เกิดในการทำงานร่วมกันควรพูดคุยสนทนาด้วยถ้อยคำที่สุภาพไพเราะอ่อนหวานนุ่มนวลและยิ้มแย้มแจ่มใส

2. ความสามัคคีของหมู่คณะหรือของเพื่อนร่วมงาน ความสามัคคีจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกแต่ละคนมีทัศนคติและความรู้สึกอันดีต่อกัน เห็นความสำคัญซึ่งกันและกันเห็นความสำคัญของกลุ่ม

3. ความเป็นผู้มีการออมชอมหรือตกลงกัน ในการทำงานร่วมกันนั้นเป็นเรื่องธรรมดาที่สมาชิกแต่ละคนอาจมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน อย่างไรก็ตามในการทำงานร่วมกันนั้นสมาชิกแต่ละคนควรจะได้รับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น มีเหตุผลเห็นอารมณ์และปราศจากอคติ

4. ความเป็นผู้ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ตามความสามารถและตามโอกาส ทั้งนี้เพราะมนุษย์เราจำเป็นต้องมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน พึงพาอาศัยกัน ดังคำโบราณว่า “น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า” เพราะชีวิตนี้ไม่แน่นอน วันหนึ่งข้างหน้าเราอาจจะต้องพึ่งพาอาศัยกันโดยไม่รู้สีกตัวจึงไม่ควรมองข้ามเห็นว่าไม่มีความสำคัญ สิ่งใดที่เราพอจะให้ความช่วยเหลือได้ถ้าเรามีโอกาสก็ควรจะให้การช่วยเหลือกัน

5. ความมีอิสระ สมาชิกจะต้องมีความเป็นอิสระในการคิด การแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกันกับบุคคลอื่นที่มีความแตกต่างกันทั้งตำแหน่ง สถานภาพ หรือบทบาทหรืออื่น ๆ อาจจะทำให้มีการผูกขาดการใช้อำนาจหรือความเกรงใจกัน ซึ่งอาจจะทำให้สมาชิกที่ร่วมกันทำงานขาดอิสระในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งความคิดเห็นเหล่านั้นอาจจะประโยชน์ต่อกลุ่มก็ได้ ดังนั้น สมาชิกที่ทำงานร่วมกันควรจะต้องตระหนักว่าสมาชิกแต่ละคนต่างก็มีอิสระที่จะแสดงความคิดเห็น

6. เป็นผู้มีความจริงใจ คุณลักษณะข้อนี้ของสมาชิกจะก่อให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เรื่องของความจริงใจในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ค่อนข้างหาได้ยาก แม้ว่าทุกคนต่างก็เรียกร้องหา เรามักพบแต่ความอิจฉาริษยาแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น เพราะมนุษย์นั้นมีกิเลส คือ โกรธ โลภ หลง อันเป็นรากฐานที่

ทำให้เกิดความจริงใจลดน้อยลง เพราะต่างคนต่างสวมหน้ากากและแสดงละครเข้าหากัน ด้วยเหตุนี้ความ
จริงใจจึงเป็นรากฐานที่สำคัญประการหนึ่งในอนาคตก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานร่วมกัน

7. หลีกเลี่ยงการวิพากษ์วิจารณ์เพื่อนร่วมงาน การจะวิพากษ์วิจารณ์เพื่อนร่วมงาน
สมาชิกทุกคนต้องระลึกว่าสักวันหนึ่งคำพูดจะต้องไปถึงหูของเพื่อนร่วมงาน และที่สำคัญไม่เป็นการยุติธรรม
แก่เพื่อนร่วมงาน ถ้าเราตักเตือนวิพากษ์วิจารณ์สมาชิกเพื่อนร่วมงานฝ่ายเดียวทั้งๆ ที่เราไม่รู้จักเขาดีพอ หรือ
ได้ข้อมูลของเขามาผิด ๆ นอกจากนี้สมาชิกที่ทำงานร่วมกันไม่ควรจะนิโทษกันและกัน ทั้งนี้เพราะว่าการ
วิพากษ์วิจารณ์หรือแม้กระทั่งการนิโทษได้ก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างความสามัคคีหรือการร่วมมือร่วม
ใจแต่ประการใด

8. ยกย่องชมเชยเพื่อนสมาชิกที่ร่วมงานด้วยกันเมื่อมีโอกาสอันควรพฤติกรรมเช่นนี้
เป็นสิ่งที่พึงประสงค์ของทุกคน แต่ก็ไม่ควรทำพร่ำเพรื่อจนเกินไป การยกย่องชมเชยทั้งต่อหน้าและลับหลัง
ด้วยความภูมิใจ และมีเหตุผลต่อเพื่อนร่วมงาน เป็นการสร้างกำลังใจให้แก่ผู้ถูกชม การจะขอความร่วมมือ
จากเพื่อนสมาชิกในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็สะดวกขึ้น

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การปฏิบัติตนกับเพื่อนนับได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่าง
มากในวัยรุ่น เพราะตัววัยรุ่นปฏิบัติตนกับเพื่อนได้ถูกต้องเหมาะสมจะทำให้เกิดมีสัมพันธภาพที่ดี ดำเนิน
ชีวิตอย่างมีความสุข ดังนั้น แนวทางความประพฤติปฏิบัติที่เหมาะสมกับเพื่อนคือ มีกิริยาเรียบร้อยแจ่มใส
มองโลกแจ่มใส รู้จักรับอารมณ์ วางตัวอยู่ในฐานะที่เหมาะสม มีความจริงใจ รู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกัน
และกัน มีทัศนคติและความรู้สึกที่ดีกับหมู่คณะ มีความเป็นอิสระในการเสนอความคิดเห็น แต่ถ้าหากว่าวัยรุ่น
คนใดประพฤติปฏิบัติกับเพื่อนอย่างไม่ถูกต้องเหมาะสม ก็จะทำให้เกิดปัญหาคับกับตนเองเช่น มีความรู้
สึกต่อตนเองในทางที่ไม่ได้ เข้ากับกลุ่มเพื่อนไม่ได้ ไม่สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

4.7 งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อน

แคพแลน (Kaplan. 1956:56) ได้ศึกษาสุขภาพจิตของเด็กในโรงเรียนมัธยม จำนวน 180 คน
โดยศูนย์สุขภาพจิตพรินซ์จอร์จ ในแมรีแลนด์ (Prince George County Mental Health Clinic) พบว่า พวก
ที่ปรับตัวได้ดีคือพวกที่มีความสุขในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีเหตุผลดีเหมาะสมกับอายุ ซึ่งมีจำนวนร้อยละ 69.6

กรอนลันด์ (สุรัช โภคิยะกุล. 2526:32 ; อ้างอิงมาจาก Groulund.1959) ศึกษาปัญหาใน
การปรับตัวของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่ประสบปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสภาพแวดล้อม มีปัญหา
ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความขัดแย้งในกลุ่ม เป็นเหตุในการเรียนไม่มีประสิทธิภาพเกิดความตึงเครียดทาง
อารมณ์และไม่มีความสุข

เดอโคสเตอร์ (Decoster.1981 : 5789-A) ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนใน
โรงเรียนมัธยม พบว่า นักเรียนที่มีความพึงพอใจในการสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนมีแนวโน้มของผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความพอใจในความสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ

อาห์มาดและฮูด (Ahmad and Hood 1984 : 498 -502) ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาของ
สัมพันธภาพระหว่างบุคคลของมหาวิทยาลัยโอไอโอว่า ปีการศึกษา 1977 – 1981 กลุ่มตัวอย่าง 1968 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสำรวจสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ไมน์และเจนเซน (Mines-Jensen
Interpersonal Relationships Inventory) แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ความอดทนและคุณภาพของสัมพันธภาพ
ผลปรากฏว่านักศึกษามีการพัฒนาของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาที่ร่วม
กิจกรรมนอกหลักสูตร

เกสส์ (Glaess. 1996:113-A) ได้ศึกษาการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนิสิตหญิงที่อยู่หอพัก จำนวน 111 คน กลุ่มทดลองอยู่หอพักหนึ่ง 52 คน กลุ่มควบคุมอยู่อีกหอหนึ่ง 59 คน ดำเนินการทดลองโดยใช้โปรแกรมสัมพันธภาพระหว่างบุคคล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความสัมพันธ์ภาพและทัศนคติ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การทดลองของแมนวิทนี (The Mann-Whitney U test) และ ไค สแควร์ (Chi – Square) ผลปรากฏว่ากลุ่มทดลองมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยในต่างประเทศเกี่ยวกับสัมพันธภาพกับเพื่อน สรุปได้ว่า บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จะต้องมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นมีการปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อน สังคมและสิ่งแวดล้อมได้ดี ส่งผลให้มีแนวโน้มในการเรียนสูงขึ้น ส่วนวัยรุ่นที่ประสบปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสภาพแวดล้อม ทำให้เกิดมีความขัดแย้งในกลุ่มเป็นเหตุให้การเรียนไม่มีประสิทธิภาพ มีความเครียดทางอารมณ์และไม่มีความสุข

4.8 งานวิจัยที่ในประเทศเกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อน

มาลินี อยู่โพธิ์ (2525:61) ผลการศึกษาของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอินทราคม กรุงเทพฯ ปีการศึกษา 2525 ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการปรับตัวของกลุ่มทดลองลดลงกว่าก่อนการได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

✱ จิราภรณ์ หุ่นตระกูล (2528:51) ได้ศึกษาผลของการใช้บทบาทสมมุติที่มีต่อการพัฒนาการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเสมียนนารี กรุงเทพฯ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการทดลองโดยใช้บทบาทสมมุติมีการพัฒนาการปรับตัวด้านสัมพันธภาพดีขึ้นกว่าการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุญศรี จิงธนาเจริญเลิศ (2530:36) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวต่อเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพฯ ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มมีการปรับตัวกับเพื่อนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

✱ ยรรยง ผิวอ่อน (2535:69) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทางที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผลการศึกษาพบว่า นิสิตที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทางมีการปรับตัวกับเพื่อนดีขึ้นกว่าก่อนได้รับการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

✱ อารีย์ ลีลา (2535:62) ได้ศึกษาผลของการศึกษาพฤติกรรมการแสดงออก ที่มีต่อการสร้างสัมพันธภาพ กับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำรอบ จังหวัดอุทัยธานี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกมีการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนดีขึ้นกว่าก่อนได้รับพฤติกรรมกล้าแสดงออก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์ (2537:58) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยในประเทศเกี่ยวกับสัมพันธภาพกับเพื่อน สรุปได้ว่า การมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะถ้าวัยรุ่นประพฤติปฏิบัติกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสมทำให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้เป็นอย่างดี จะทำให้วัยรุ่นรู้สึกอบอุ่นใจมีความมั่นใจเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

5. หลักเกณฑ์การคัดเลือกนักเรียนเพื่อให้ได้รับทุนเสมอภาคชีวิต

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตรึงรณศัสนัสนุนให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เข้ารับการศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่มีฐานะยากจน และอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการชักจูงไปประกอบอาชีพที่ไม่พึงประสงค์ให้ได้รับทุนการศึกษา " ทุนเสมอภาคชีวิต " และเพื่อให้การคัดเลือกเป็นไปตามจุดประสงค์ของโครงการ กระทรวงศึกษาธิการ จึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกนักเรียน ดังนี้

5.1 ประเภทของทุน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือทุนประเภท ก และ ทุนประเภท ข

5.1.1 ทุนประเภท ก (ทุนนักเรียนประจำ) เป็นทุนสำหรับนักเรียนที่มีความเดือดร้อนไม่มีผู้อุปการะ หรือไม่อาจช่วยเหลือตนเองได้ และอยู่ในภาวะเสี่ยงสูงต่อการถูกชักจูงให้ไปประกอบอาชีพที่ไม่พึงประสงค์ ให้รับทุนการศึกษาประเภท ก โดยให้ศึกษาในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ให้อยู่ประจำ ซึ่งรัฐออกค่าใช้จ่ายให้ตลอดระยะเวลา 3 ปี ที่นักเรียนศึกษาอยู่ ทุนละ 9,000 บาท ต่อปี โดยเงินทุนการศึกษาจะจ่ายให้แก่โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ที่นักเรียนอยู่ประจำไม่จ่ายเป็นเงินสดให้แก่นักเรียนโดยตรง

5.1.2 ทุนประเภท ข (ทุนนักเรียนไป - กลับ) เป็นทุนสำหรับนักเรียนที่มีความเดือดร้อนหรืออยู่ในภาวะเสี่ยง เช่นเดียวกับทุนประเภท ก เป็นทุนต่อเนื่อง 3 ปี สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา โดยแบ่งออกเป็นปีละ 2,400 บาท (จ่ายภาคเรียนละ 1,200 บาท) รวมเป็นเงิน 7,200 บาท

5.2 คุณสมบัติของผู้รับทุนประเภท ก

5.2.1. เป็นนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้ว กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ปีการศึกษา 2544

5.2.2. มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงราย พะเยา ลำปาง เชียงใหม่ แพร่ ลำพูน
แม่ฮ่องสอน น่าน

5.2.3. เป็นผู้มีความประพฤติดี มีความตั้งใจและปรารถนาที่จะเรียนต่อในระดับชั้น
ที่สูงขึ้น

5.2.4. ไม่เป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาใด ๆ ในระดับมัธยมศึกษาจากหน่วยงานอื่น

5.2.5 มีฐานะความเป็นอยู่และสภาพครอบครัว ข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อดังนี้

5.2.5.1 บิดา - มารดา ถึงแก่กรรม ทุพพลภาพ หรืออยู่ในระหว่างต้องโทษจำคุก
ไม่สามารถเลี้ยงครอบครัวได้

5.2.5.2 บิดา - มารดา ติดยาเสพติดรุนแรง อันอาจทำให้นักเรียนไม่มี
ความปลอดภัย

5.2.5.3 อยู่ในครอบครัวที่มีปัญหาขาดความอบอุ่น และไม่ปลอดภัยเนื่องจาก
ครอบครัวแตกแยก

5.2.5.4 ครอบครัวมีฐานะยากจน ไม่สามารถส่งบุตรเรียนต่อได้

5.2.5.5 อยู่ในครอบครัวหรือชุมชนที่มีผู้ไปประกอบอาชีพธุรกิจทางเพศ

5.3 คุณสมบัติของผู้รับทุนประเภท ข

มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับทุนประเภท ก แต่สภาพครอบครัวยังอาจให้นักเรียนอยู่อาศัยกับครอบครัวได้อย่างอบอุ่น ปลอดภัย และสามารถเรียนต่อได้ หากได้รับความช่วยเหลือทุนการศึกษา

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 – 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2544 จังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือ ที่ได้รับทุนเสมอภาคพัฒนาชีวิต ประเภท ข (ทุนนักเรียน ไป – กลับ) ซึ่งเป็นทุนสำหรับนักเรียนที่มีความเดือดร้อนหรืออยู่ในภาวะเสี่ยง สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 – 3 ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือ ที่ได้จากการสุ่มแบบเจาะจงจากประชากร (purposive Sampling) จำนวน 300 คน

ตาราง 1 จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่	จำนวน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	104
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	102
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	94
รวม	300

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามด้านครอบครัว ได้แก่ อาชีพของบิดามารดา และฐานะของครอบครัว
2. แบบสอบถามบุคลิกภาพ
3. แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน
4. แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี

วิธีการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แบบสอบถามด้านครอบครัว

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของ บิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของ ครอบครัว โดยปรับปรุงแก้ไขจากแบบสอบถามของ บุษราคัม ฤทธิ์พันธ์ (2537 : 122)

ตัวอย่างแบบสอบถามด้านครอบครัวอาชีพของบิดา มารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. อาชีพของบิดา มารดา

- () อาชีพเกษตรกร
- () อาชีพค้าขาย
- () อาชีพรับจ้างทั่วไป

2. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

- () ครอบครัวมีรายได้ตั้งแต่ 5,001 บาท ขึ้นไป
- () ครอบครัวมีรายได้ตั้งแต่ 3,001 - 5000 บาท
- () ครอบครัวมีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท

2. แบบสอบถามด้านบุคลิกภาพของนักเรียน

2.1 วิธีสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ สร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพ ตามนิยามศัพท์เฉพาะ ตลอดจนข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้นำไปใช้ได้มีประสิทธิภาพ

2.2 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

2.2.1 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยนำแบบสอบถามที่สร้าง ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวน 2 คน คือ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง และ อาจารย์ทวีศักดิ์ สายมิตร ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้าน เนื้อหา และภาษาที่ใช้ จากข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

2.2.2 หาค่าอำนาจจำแนก นำแบบสอบถามบุคลิกภาพที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 22 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนทุนเสมอภาคพัฒนาชีวิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ที่มีลักษณะ ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจ จำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ แล้วเปรียบเทียบค่าคะแนน เฉลี่ยแต่ละข้อ โดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t อยู่ระหว่าง 11.841 – 86.044 มาใช้ในการวิจัย จำนวน 20 ข้อ

2.2.3 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ โดยคัดเลือก เฉพาะข้อที่มีอำนาจ จำแนกตามเกณฑ์ที่ระบุในข้อ 2 มาหาความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์ (@ -Coefficient) ของ ครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .8359

ตัวอย่างแบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพ คำตอบของนักเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่องานวิจัยครั้งนี้ และจะเก็บไว้เป็นความลับ แบบสอบถามนี้ไม่เป็นผลต่อการพิจารณาคะแนนวิชาใดๆ ทั้งสิ้น ขอให้นักเรียนตอบด้วยความสบายใจ คำตอบนี้ไม่มีข้อใดถูกหรือผิด โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยมีหลักการเลือกดังนี้

ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำที่เกิดขึ้นทุกครั้ง
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำที่เกิดขึ้นเกือบทุกครั้ง
จริงปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำที่เกิดขึ้นบางครั้ง
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำที่เกิดขึ้นไม่เกิดขึ้นเลย
จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำที่ไม่เกิดขึ้นเลย

ข้อที่	ข้อความ	ไม่จริง เลย	จริงบ้าง	จริงปาน กลาง	จริง	จริงที่สุด
0 00	บุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัว นักเรียนไม่ชอบทำกิจกรรมทุกอย่าง นักเรียนแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนนบุคลิกภาพ

	ข้อคำถามเชิงบวก (คะแนน)	ข้อคำถามเชิงลบ (คะแนน)
ไม่จริงเลย	1	5
จริงบ้าง	2	4
จริงปานกลาง	3	3
จริง	4	2
จริงที่สุด	5	1

เกณฑ์การแปลความหมายบุคลิกภาพ

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.33	หมายถึง	บุคลิกภาพเก็บตัว
คะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.66	หมายถึง	บุคลิกภาพกึ่งแสดงตัว เก็บตัว
คะแนนเฉลี่ย 3.67 - 5.00	หมายถึง	บุคลิกภาพแสดงตัว

3. แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน

3.1 วิธีการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนและสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน โดยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน ของ ชมนุช บุญสิทธิ์ (2526 : 153 – 156)

3.2 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

3.2.1 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยนำแบบสอบถามที่สร้างให้ผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวน 2 คน คือ อาจารย์ มณฑิรา จารุเพ็ง และ อาจารย์ทวีศักดิ์ สายมิตร ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้ จากข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

3.2.2 หาค่าอำนาจจำแนก นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วจำนวน 23 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนทุนเสมอภาคพัฒนาชีวิตชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อ โดย t – test และเลือกข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้ในการวิจัย จำนวน 20 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 31.501 – 49.749

3.2.3 หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีอำนาจจำแนก ตามเกณฑ์ที่ระบุไว้ในข้อ 2 มาหาความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์ แอลฟา (@ - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 9654

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพกับเพื่อน คำตอบของนักเรียน มีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่องานวิจัยครั้งนี้ และจะเก็บไว้เป็นความลับ แบบสอบถามนี้ไม่มีผลต่อการพิจารณาคะแนนวิชาใดๆ ทั้งสิ้น ขอให้นักเรียนตอบด้วยความสบายใจ คำตอบไม่มีข้อใดถูกหรือผิด โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดโดยมี

เกณฑ์การตอบดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำที่เกิดขึ้นทุกครั้ง
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำที่เกิดขึ้นเกือบทุกครั้ง
จริงปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำที่เกิดขึ้นบางครั้ง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำที่เกือบไม่เกิดขึ้นเลย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำที่ไม่เกิดขึ้นเลย

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0 00 000	นักเรียนชอบทำงานตามลำพัง นักเรียนชมเพื่อนเมื่อเพื่อนกระทำความดี นักเรียนแบ่งปันขนมหรือของใช้ให้เพื่อน					

เกณฑ์การให้คะแนนสัมพันธภาพกับเพื่อน

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงปานกลาง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมายสัมพันธภาพกับเพื่อน

คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 2.33	หมายถึง	สัมพันธภาพกับเพื่อนน้อย
คะแนน เฉลี่ย	2.34 - 3.67	หมายถึง	สัมพันธภาพกับเพื่อนปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.68 - 5.00	หมายถึง	สัมพันธภาพกับเพื่อนมาก

4. แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี

4.1 วิธีการสร้างเครื่องมือ

ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี ซึ่งผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขจากแบบสอบถามของ นางเยาว์ ชมพูทอง (2537 : 101 – 106) นำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ และสร้างแบบสอบถาม แล้วนำไปหาคุณภาพ

4.2 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

4.2.1 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยนำแบบสอบถามที่สร้างให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 คน คือ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง อาจารย์ ทวีศักดิ์ สายมิตร ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้ จากข้อคำถาม ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

4.2.2 หาค่าอำนาจจำแนก นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 30 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คนแล้วนำมาตรวจให้คะแนน ตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้

เทคนิค 25 เปอร์เซนต์เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ แล้วเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อ โดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้ในการวิจัย จำนวน 29 ข้อที่มีค่า t อยู่ระหว่าง 13.291 – 54.196

4.2.3 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่ระบุในข้อ 2 มาหาความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (@- Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับแยกเป็น ด้านความคิด .9505 ด้านความรู้สึก .9208 ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม.9251 รวมทั้งฉบับเท่ากับ .95

ตัวอย่างแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี

คำชี้แจง แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีฉบับนี้ เป็นแบบวัด ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของนักเรียน ที่มีต่อการค้าประเวณี คำตอบของนักเรียนจะถูกเก็บรักษาไว้เป็นความลับ ไม่นำมาเปิดเผย และแบบสอบถามทัศนคตินี้ไม่มีผลต่อการพิจารณาคะแนนวิชาใดๆทั้งสิ้น ขอให้นักเรียนตอบด้วยความสบายใจ คำตอบไม่มีข้อใดถูกหรือผิด

ก. ด้านความคิด

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในข้อความที่ตรงกับความคิดของนักเรียน
การให้คะแนน

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดของนักเรียนมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดของนักเรียนมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดของนักเรียนและบางครั้งก็ไม่ตรงกับความคิดของนักเรียน
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดของนักเรียนมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
0	อาชีพโสเภณีทำให้มีฐานะร่ำรวย					
00	โสเภณีเป็นอาชีพที่สบาย					
000	โสเภณีเป็นอาชีพที่ควรทำไม่นาน					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

ข. ด้านความรู้สึก

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ตรงกับความรู้สึกของท่าน

การให้คะแนน

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริงของนักเรียนมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริงของนักเรียนบ้างแต่ไม่มากนัก
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริงของนักเรียนน้อยที่สุด
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0 00 000	การเป็นโสเภณีไม่ได้ทำให้ใครเดือดร้อน การเป็นโสเภณีแม้ไม่มีเกียรติแต่มีเงิน อาชีพโสเภณีเป็นอาชีพที่น่ารังเกียจ					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	2
น้อยที่สุด	1	1

ค. ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น หรืออาจเคย

เกิดขึ้น

การให้คะแนน

เป็นประจำ	หมายถึง	ข้อความนั้นนักเรียนทำเป็นประจำ
บ่อยครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นนักเรียนปฏิบัติบ่อยครั้ง
บางครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นนักเรียนปฏิบัติเป็นบางครั้ง
นานๆครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นนานๆครั้งนักเรียนจึงจะปฏิบัติสักครั้ง
ไม่เคยเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นนักเรียนไม่เคยปฏิบัติเลย

ข้อ	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
0	อาชีพโสเภณีทำให้ได้ไปเที่ยวต่างประเทศ					
00	อาชีพโสเภณีทำให้พบปะบุคคลหลายอาชีพ					

เกณฑ์ในการพิจารณาระดับทัศนคติ

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.68 - 5.00	หมายถึง	มีทัศนคติที่ดีต่อการค้าประเวณี
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.34 - 3.67	หมายถึง	มีทัศนคติต่อการค้าประเวณีในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1 - 2.33	หมายถึง	มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการค้าประเวณี หรือมีทัศนคติต่อการค้าประเวณีในเชิงลบ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการดำเนินการดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษา ในการเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้ว นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่อไป

วิธีจัดการกับข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS- PC (Statistical Package for Sociences for WINDOWS) ในการวิเคราะห์ค่าสถิติเพื่อตอบคำถามการวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-moment Correlation Coefficient)
3. ค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีของ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise เพื่อทดสอบสมมุติฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
2. สถิติในการหาคุณภาพของเครื่องมือ
 - 2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม บุคลิกภาพ แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี โดยการทดสอบค่า t
 - 2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม บุคลิกภาพ แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน และแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (@ - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 125-126)
3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน
 - 3.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง บุคลิกภาพ อาชีพและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสัมพันธภาพกับเพื่อน กับทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือ สถิติที่ใช้คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (pearson product – moment Correlation Coefficient)
 - 3.2 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

ในการวิเคราะห์และการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา t – distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา F – distribution
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
X1	แทน	อาชีพเกษตรกรกรรม
X2	แทน	อาชีพค้าขาย
X3	แทน	อาชีพรับจ้าง
X4	แทน	ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
X5	แทน	บุคลิกภาพแสดงตัว
X6	แทน	บุคลิกภาพเก็บตัว
X7	แทน	สัมพันธ์ภาพกับเพื่อน
Y	แทน	ทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นลำดับขั้นดังนี้

1. การวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน
2. การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
4. การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำ อาชีพของบิดามารดาและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ของกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ปรากฏผลดังแสดงใน ตารางที่ 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละอาชีพของบิดามารดา ฐานะของครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง		
- อาชีพเกษตรกร	239	79.67
- อาชีพค้าขาย	39	13.00
- อาชีพรับจ้าง	22	7.33
รวม	300	100
2. ฐานะของครอบครัว		
- รายได้ตั้งแต่ 5,001 บาทขึ้นไป	45	15.00
- รายได้ตั้งแต่ 3,001 – 5,000 บาท	236	78.67
- รายได้ต่ำกว่า 3,000 บาทลงมา	19	6.33
รวม	300	100

ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 2 พบว่า บิดามารดาของนักเรียน ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 79.67 รองลงมาคืออาชีพค้าขาย และอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 13.00 และ 7.33

ส่วนฐานะของครอบครัว ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางคิดเป็น ร้อยละ 78.67 รองลงมาคือระดับสูง และระดับต่ำคิดเป็นร้อยละ 15.00 และ 6.33 ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ บุคลิกภาพ และสัมพันธภาพกับเพื่อนและทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำนวน 300 คน ดังปรากฏผลในตารางที่ 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของบุคลิกภาพ สัมพันธภาพกับเพื่อน และทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี

ตัวแปร	N	$\bar{X}$	SD	การแปลความหมาย
1. บุคลิกภาพแสดงตัว (X5)	98	4.24	0.59	แสดงตัว
2. บุคลิกภาพเก็บตัว (X6)	202	2.29	1.11	เก็บตัว
3. สัมพันธภาพกับเพื่อน (X7)	300	3.52	0.16	ปานกลาง
4. ทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี (y)	300	1.85	0.51	เชิงลบ

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 พบว่า นักเรียนมีบุคลิกภาพแสดงตัวจำนวน 98 คน และบุคลิกภาพเก็บตัวจำนวน 202 คน มีสัมพันธภาพกับเพื่อน อยู่ในระดับปานกลาง และมีทัศนคติต่อการค้าประเวณีในเชิงลบ

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

การวิเคราะห์ข้อมูลตอนนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง บุคลิกภาพ ของนักเรียน อาชีพของบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน ของนักเรียน กับทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson) ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 4

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละด้าน กับทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3

ตัวแปร	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	Y
อาชีพเกษตรกร (X1)	1.000	-.765**	-.557**	-.005	-.114*	.193**	.106	.046
อาชีพค้าขาย (X2)		1.000	-.109	-.096	.111	-.160**	-.041	-.036
อาชีพรับจ้าง (X3)			1.000	-.115*	.033	-.092	-.111	-.025
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X4)				1.000	.030	.060	.101	.119*
บุคลิกภาพแสดงตัว (X5)					1.000	-.268**	-.114*	-.157**
บุคลิกภาพเก็บตัว (X6)						1.000	.454**	.372**
สัมพันธ์ภาพกับเพื่อน (X7)							1.000	.209**
ทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี (Y)								1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตาม ตาราง 4 พบว่า

3.1 ความสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปร

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรบางคู่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ สัมพันธ์ภาพกับเพื่อนกับบุคลิกภาพเก็บตัวมีความสัมพันธ์กันสูงถึง (.454**) คู่ที่มีความสัมพันธ์กันรองลงมา คือ บุคลิกภาพเก็บตัวกับอาชีพเกษตรกร (.193**) บุคลิกภาพแสดงตัวกับอาชีพค้าขาย (.111) สัมพันธ์ภาพกับเพื่อนกับอาชีพเกษตรกร (.106) สัมพันธ์ภาพกับเพื่อนกับฐานะของครอบครัว (.101) และบุคลิกภาพแสดงตัวกับอาชีพรับจ้าง (.033) และบุคลิกภาพแสดงตัวกับฐานะของครอบครัวมีความสัมพันธ์กัน (.030) ส่วนอาชีพค้าขายมีความสัมพันธ์เชิงลบกับอาชีพเกษตรกร (-.765**) อาชีพรับจ้างกับอาชีพค้าขาย (-.109) ฐานะของครอบครัวกับอาชีพเกษตรกร (-.005) บุคลิกภาพแสดงตัวกับอาชีพเกษตรกร (-.114) อาชีพรับจ้างกับอาชีพค้าขาย (-.096) ฐานะของครอบครัวกับอาชีพค้าขาย (-.096) ฐานะของครอบครัว กับอาชีพรับจ้าง (-.115*) บุคลิกภาพแสดงตัวกับอาชีพเกษตรกร (-.114*) บุคลิกภาพเก็บตัวกับอาชีพค้าขาย (-.160**) บุคลิกภาพเก็บตัวกับอาชีพรับจ้าง (-.092) บุคลิกภาพเก็บตัวกับฐานะของครอบครัว (-.060) บุคลิกภาพเก็บตัวกับบุคลิกภาพแสดงตัว (-.268**) สัมพันธ์ภาพกับเพื่อนกับอาชีพค้าขาย (-.041) สัมพันธ์ภาพกับเพื่อนกับอาชีพรับจ้าง (-.111) และสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนกับบุคลิกภาพแสดงตัว (-.114*) นอกนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรบางตัวกับทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี

ทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับบุคลิกภาพเก็บตัว โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือมีค่า เท่ากับ (.372**) และมีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพกับเพื่อน (.209**) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์กับฐานะของครอบครัว (.119*) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับบุคลิกภาพแสดงตัว (-.157**) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับอาชีพเกษตรกรรมของบิดามารดา (.046) อาชีพค้าขาย (-.036) และอาชีพจับจ้าง (-.025)

4. การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

4.1 การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ โดยการทำให้แบบ Entered

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามของตัวแปรและด้าน และแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 300 คน มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรแต่ละด้านที่ส่งผลต่อทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี และวิเคราะห์หาค่าน้ำหนักความสำคัญ (Beta Weight:B) ของตัวแปรแต่ละด้านที่ส่งผลต่อทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี โดยการทำให้แบบ Entered ก่อนทั้งหมด และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ และนำค่าน้ำหนักความสำคัญมาแปลงเป็นค่าเปอร์เซ็นต์ ส่งผล (B%) ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 5-6

ตาราง 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณค่าน้ำหนักและความสำคัญสัมพัทธ์ และค่าเปอร์เซ็นต์ส่งผลของตัวแปรบางประการที่ส่งผลต่อทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3

ตัวแปร	b	β	$\beta\%$	t	อันดับ
อาชีพเกษตรกรรม (X1)	1.010	.470	30.56	1.408	1
อาชีพค้าขาย (X2)	1.041	.196	12.74	1.437	4
อาชีพรับจ้าง (X3)	1.061	.150	9.75	1.483	5
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X4)	.110	.113	7.35	1.787	7
บุคลิกภาพแสดงตัว (X5)	0.059	-.133	-8.65	-1.224	6
บุคลิกภาพเก็บตัว (X6)	.153	.204	13.26	5.293**	3
สัมพันธภาพกับเพื่อน (X)	.145	.272	17.68	.733	2
รวม		1.538	100		

$R = .969 \quad R^2 = .940 \quad R_{adj} = .938 \quad F = 4066.71$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรบางประการ ซึ่งได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม อาชีพค้าขาย อาชีพรับจ้าง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเก็บตัว และสัมพันธภาพกับเพื่อนกับทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี มีค่าเท่ากับ .969 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความผันแปรร่วมกันเท่ากับ 94%

ส่วนค่าน้ำหนักของตัวแปรบางประการในรูปคะแนนดิบ (b) มีค่าอยู่ระหว่าง .059-1.061 และในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) มีค่าอยู่ระหว่าง -.133-.470 โดย น้ำหนักความสำคัญของบุคลิกภาพเก็บตัว ส่งผลต่อทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ที่เหลือทั้งหมดส่งผลต่อทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาถึงค่าเบียร์เซ็นต์ส่งผลปรากฏว่าอาชีพเกษตรกรมีน้ำหนักผลสูงสุด 30.56% มาก รองลงมาตามลำดับคือ สัมพันธภาพกับเพื่อน ส่งผล 17.68%, บุคลิกภาพเก็บตัว ส่งผล 13.26% อาชีพค้าขาย ส่งผล 12.74% อาชีพรับจ้างส่งผล 9.751% ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวส่งผล 7.35% ส่วนบุคลิกภาพแสดงตัวส่งผล -8.65%

4.2 การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณโดยวิธีสเตปไวส์

(Stepwise Regression)

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้นำข้อมูลของตัวแปรแต่ละด้าน และทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ วิเคราะห์หาตัวแปรที่ส่งผลต่อทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี โดยวิธี Stepwise Regression แล้วทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ค่าน้ำหนักความสำคัญของ ตัวแปรบางประการที่ส่งผลดีที่สุดต่อทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีของนักเรียน

ตัวแปร	b	β	$\beta\%$	t
บุคลิกภาพเก็บตัว (x6)	.171	.372	100	6.914
รวม		.372	100	
R = .372 R ² = .138 Radj = .135 F = 47.798				

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลดีที่สุดต่อทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีมีเพียงตัวแปรเดียวคือ ตัวแปรบุคลิกภาพเก็บตัว ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .372 และมีความผันแปรร่วมกันเท่ากับ 13.8%

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง อาชีพของบิดามารดา และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว บุคลิกภาพของนักเรียน และ สัมพันธภาพกับเพื่อน กับทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือ
3. เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือ ปีการศึกษา 2544

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ที่ได้รับทุนเสมอชีวิตประเภท ข. (ทุนนักเรียนไป – กลับ) ซึ่งเป็นทุนสำหรับนักเรียนที่มีความเดือดร้อนหรืออยู่ในภาวะเสี่ยง สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษา ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือที่ได้จากการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 300 คน

สมมติฐานของการวิจัย

1. อาชีพของบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว บุคลิกภาพของนักเรียน และ สัมพันธภาพกับเพื่อน ของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีของนักเรียน
2. มีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีของนักเรียนได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 4 ฉบับ ดังนี้

1. แบบสอบถามด้านครอบครัว
2. แบบสอบถามบุคลิกภาพ
3. แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน
4. แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียน และนัดหมายวัน เวลา เพื่อนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล
2. เตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่จะเก็บข้อมูลในแต่ละครั้ง วางแผนการเก็บข้อมูล รวมทั้งหาผู้ช่วยในการดำเนินการเก็บข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ชี้แจงการปฏิบัติในการดำเนินการเก็บข้อมูลจนเข้าใจเป็นอย่างดี
3. อธิบายให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างเข้าใจวัตถุประสงค์ และผลประโยชน์ที่จะได้รับในการทำแบบสอบถาม
4. อธิบายให้นักเรียนเข้าใจวิธีการทำแบบสอบถาม ก่อนที่จะให้นักเรียนเริ่มต้นลงมือทำ
5. นำผลมาตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์หาค่าสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัย SPSS (Statistical Package for Social Sciences for WINDOWS) ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ศึกษา โดยใช้การคำนวณ ค่าเฉลี่ย ร้อยละและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product – moment Correlation Coefficient)
3. ค้นหาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ(Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise เพื่อทดสอบสมมติฐาน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลด้านครอบครัว การวิจัยครั้งนี้พบว่าอาชีพของบิดามารดาของนักเรียนทุนเสมอภาคพัฒนาชีวิต ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 79.67 รองลงมาคืออาชีพค้าขายคิดเป็นร้อยละ 13.00 และอาชีพรับจ้างคิดเป็นร้อยละ 7.33 ส่วนฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 78.67 มากรองลงมาคือ รายได้ 5,001 บาทขึ้นไป และมีรายได้ ต่ำสุดตั้งแต่ 3,000 บาทลงมาคิดเป็นร้อยละ 15.00 และ 6.33 ตามลำดับ

2. ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลจากแบบสอบถามด้านบุคลิกภาพ สัมพันธภาพกับเพื่อนและทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี ผลการวิเคราะห์พบว่า นักเรียนมีบุคลิกภาพแสดงตัวจำนวน 98 คน และบุคลิกภาพเก็บตัวจำนวน 202 คน มีสัมพันธภาพกับเพื่อน อยู่ในระดับปานกลาง และมีทัศนคติต่อการค้าประเวณีในเชิงลบ

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านครอบครัว บุคลิกภาพ สัมพันธภาพกับเพื่อน ที่มีต่อทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี

3.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรบางคู่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ สัมพันธภาพกับเพื่อนกับบุคลิกภาพเก็บตัวมีความสัมพันธ์กันสูงถึง (.454**) คู่ที่มีความสัมพันธ์กันรองลงมาคือ บุคลิกภาพเก็บตัวกับอาชีพเกษตรกร (.193**) บุคลิกภาพแสดงตัวกับอาชีพค้าขาย (.111) สัมพันธภาพกับเพื่อนกับอาชีพเกษตรกร (.106) สัมพันธภาพกับเพื่อนกับฐานะของครอบครัว (.101) และบุคลิกภาพ

แสดงตัวกับอาชีพ รับจ้าง (.033) และบุคลิกภาพแสดงตัวกับฐานะของครอบครัวมีความสัมพันธ์กัน (.030) ส่วนอาชีพค้าขายมีความสัมพันธ์เชิงลบกับอาชีพเกษตรกรรม (-.765**) อาชีพรับจ้างกับอาชีพค้าขาย (109) ฐานะของครอบครัวกับอาชีพเกษตรกรรม (-.005) บุคลิกภาพแสดงตัวกับอาชีพเกษตรกรรม (-114) อาชีพรับจ้างกับอาชีพค้าขาย (-.109) ฐานะของครอบครัวกับอาชีพค้าขาย (-.096) ฐานะของครอบครัว กับอาชีพรับจ้าง (-115*) บุคลิกภาพแสดงตัวกับอาชีพเกษตรกรรม (-114*) บุคลิกภาพเก็บตัวกับอาชีพค้าขาย (-160**) บุคลิกภาพเก็บตัวกับอาชีพรับจ้าง (-.092) บุคลิกภาพเก็บตัวกับฐานะของครอบครัว (-.060) บุคลิกภาพเก็บตัวกับบุคลิกภาพแสดงตัว (-.268**) สัมพันธภาพกับเพื่อนกับอาชีพค้าขาย (-.041) สัมพันธภาพกับเพื่อนกับอาชีพรับจ้าง (-.111) และสัมพันธภาพกับเพื่อนกับบุคลิกภาพแสดงตัว (-.114*) นอกนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรบางตัวกับทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี

ทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับบุคลิกภาพเก็บตัว โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือมีค่า เท่ากับ (.372**) และมีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพกับเพื่อน (.209**) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์กับฐานะของครอบครัว (.119*) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับบุคลิกภาพแสดงตัว (-.157**) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์อย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับอาชีพเกษตรกรรมของบิดามารดา (0.46) อาชีพค้าขาย (-0.36) และอาชีพรับจ้าง (-.025)

4. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ และค่าน้ำหนักความสำคัญ

4.1 ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรบางประการ ซึ่งได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม อาชีพค้าขาย อาชีพรับจ้าง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเก็บตัว และสัมพันธภาพกับเพื่อนกับทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี มีค่าเท่ากับ .969 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความผันแปรร่วมกันเท่ากับ 94%

ส่วนค่าน้ำหนักของตัวแปรบางประการในรูปคะแนนดิบ (b) มีค่าอยู่ระหว่าง .059 -1.061 และในรูปคะแนนมาตรฐาน (B) มีค่าอยู่ระหว่าง -.133-.470 โดย น้ำหนักความสำคัญของบุคลิกภาพเก็บตัว ส่งผลต่อทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ที่เหลือทั้งหมดส่งผลต่อทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาถึงค่าเบียร์เซ็นต์ส่งผลปรากฏว่าอาชีพเกษตรกรรมมีน้ำหนักส่งผลสูงสุด 30.56% มากรองลงมาตามลำดับคือ สัมพันธภาพกับเพื่อน ส่งผล 17.68%, บุคลิกภาพเก็บตัว ส่งผล 13.26% อาชีพค้าขาย ส่งผล 12.74% อาชีพรับจ้างส่งผล 9.751% ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวส่งผล 7.35% ส่วนบุคลิกภาพแสดงตัวส่งผล -8.65%

4.2 ค่าน้ำหนักของตัวแปรที่ส่งผลดีที่สุดต่อทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีมีเพียงตัวแปรเดียว คือ ตัวแปรบุคลิกภาพเก็บตัว ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .372 และมีความผันแปรร่วมกันเท่ากับ 13.8%

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณี ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า ทัศนคติที่มีต่อการค้า

นักเรียนทุนเสมอภาคพัฒนาชีวิตระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือ มี...เหตุผลต่อการค้าประเวณีเชิงลบ ซึ่งอาจเนื่องมาจากนักเรียนมีโอกาสได้รับการศึกษาสูงขึ้น มีโอกาสได้รับทราบข้อมูลข่าวสารจาก หนังสือพิมพ์ วิทยุ และ โทรทัศน์ เกี่ยวกับอันตรายและภัยจากโรคเอดส์ ความทารุณโหดร้ายจากการค้าประเวณีและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการเสมอภาคพัฒนาชีวิตที่มีวัตถุประสงค์ใช้การศึกษาลดโสเภณีเด็ก มุ่งให้การศึกษาแก่กลุ่มเป้าหมายหลัก และเด็กหญิงที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง เพื่อให้มีวุฒิภาวะและความรู้ประสบการณ์เพียงพอที่จะป้องกันภัย หลบหลีกให้พ้นจากภัยอันตราย สามารถสร้างอนาคตที่ดีให้แก่ตนเองและชุมชน ให้อนาคตที่ดีแก่ตนเองและชุมชน ให้อนาคตแก่เยาวชนสตรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ดร.ณิ มนัสวานิช (2537 : 171) ที่กล่าวว่า การสร้างภูมิคุ้มกันการค้าประเวณีที่ได้ผลดีที่สุดคือ การใช้การศึกษาเป็นเครื่องขัดเกลาคิด จิตหาทุนการศึกษาให้แก่เด็กที่อยู่ในภาวะเสี่ยงให้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาในสถานศึกษาเป็นระยะเวลาที่ยาวนานขึ้นซึ่งตรงกับที่ อรรถพล พันธุ์บุญเกิด (2537 : 123) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องโสเภณีเด็กพบว่าปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เด็กหญิงต้องไปประกอบอาชีพค้าประเวณี คือ ความด้อยโอกาสทางการศึกษา ดังนั้นการให้กลุ่มเป้าหมายของโครงการเสมอภาคพัฒนาชีวิต ได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาต่อ โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีปัญหาการค้าประเวณีที่รุนแรง จึงนับว่าได้ผลเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง

บุคลิกภาพเก็บตัวและสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 2 ที่ตั้งไว้ว่ามีตัวแปรอย่างน้อยหนึ่งตัว ที่ส่งผลกระทบต่อทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โดยจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า มีตัวแปร 1 ตัว ที่ส่งผลกระทบต่อทัศนคติที่มีต่อการค้าประเวณีของนักเรียน คือ บุคลิกภาพเก็บตัว ซึ่ง จวี กายิ (2511) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพและความสามารถในการปรับตัวในโรงเรียน ของนักเรียนที่มาจากครอบครัวชั้นกลางและชั้นต่ำ โดยใช้เครื่องมือสังคมมิติพบว่าวัยรุ่นหญิงที่มาจากครอบครัวและสังคมชั้นต่ำจะมีบุคลิกเจี๊ยบขี้นม เศร้า ไม่ค่อยพูด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำและสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธเนศวร์ เจริญเมือง (2534 : 89) ที่ได้ศึกษาเรื่องวิกฤตทางวัฒนธรรมกับการดำรงชีวิตของเยาวชนสตรีกรณีศึกษาผลกระทบของการพัฒนาชนบทภาคเหนือพบว่าหญิงที่ไปเป็นโสเภณีเพราะการศึกษาน้อย ขาดวิธีคิดและแก้ไขปัญหาโดยตนเองและมีทัศนคติต่ออาชีพการค้าประเวณีว่าเป็นอาชีพที่มีรายได้ค่าตอบแทนสูง โดยเฉพาะวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวชั้นต่ำ ที่ต้องการยกระดับคุณภาพชีวิต จะมีมุมมองในเรื่องการขายบริการทางเพศเป็นเรื่องที่ไม่เสียหาย เป็นทางเลือกในสังคมที่จะนำมาซึ่งรายได้มากและรวดเร็ว ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องดำเนินโครงการและจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นทางเลือกให้กับกลุ่มเยาวชนในการเลือกวิถียกระดับคุณภาพของชีวิตอาจเป็นเพราะว่านักเรียนเริ่มพัฒนาวุฒิภาวะ มีความต้องการอิสระมีความรับผิดชอบในหน้าที่ตามบทบาทของตน สามารถตัดสินใจและวางแผนในชีวิตได้ด้วยตนเอง ในช่วงนี้เพื่อนจะเข้ามามี อิทธิพลต่อตัวของวัยรุ่นมาก พ่อแม่มีบทบาทในการอบรมสั่งสอนน้อยลง เมื่อมีปัญหาเพื่อนจะเป็นที่ปรึกษา นักเรียนจะรู้สึกที่สามารถพูดหรือแสดงออกทางอารมณ์ได้ทุกอย่าง แม้ว่าบางเรื่องนักเรียนไม่อาจพูดกับพ่อแม่ได้แต่จะปรึกษาเพื่อนแทน ซึ่งในปัญหาด้านการเรียนเพื่อนจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการช่วยเกื้อหนุนในการศึกษา ให้คำปรึกษา มีการเข้ากลุ่มเพื่อนเพื่อติวเนื้อหาในบทเรียน จึงทำให้นักเรียนแยกตัวออกจากครอบครัวเข้ามารวมกลุ่มกับเพื่อนมากขึ้น ในช่วงวัยรุ่นเพื่อนสนิทจึงมีบทบาทสำคัญในการช่วงพัฒนาความรู้สึกรักตนเองและพัฒนาเอกลักษณ์ด้วยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อจะ

เข้าใจซึ่งกันและกันอย่างแท้จริง ทำให้รู้สึกว่ามีคุณค่า มีความมั่นใจในตนเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สุรพงษ์ ชูเดช (2534 : 4) ที่กล่าวว่านักเรียนที่ได้รับประสบการณ์จากเพื่อนนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียน จะส่งผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนในด้าน พฤติกรรมการเรียน การดำเนินชีวิตประจำวัน และการเข้าสังคม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า ทักษะที่มีต่อการค้าประเวณีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือมีความสัมพันธ์กับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว บุคลิกภาพเก็บตัวของนักเรียน และ สัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ดังนั้นผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ครูควรให้ข้อมูล หรือให้คำปรึกษากับนักเรียน หรือจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน เช่น จัดโครงการเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผลร้ายที่ติดตามมาของการ ขายบริการทางเพศ
2. โรงเรียนควรเสริมบทบาทในฐานะสถาบันทางชุมชนให้มากยิ่งขึ้น โดยต้องปรับเปลี่ยนบทบาทเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม และจะต้องทำหน้าที่ในการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมทางสังคม ไม่ว่าจะเป็น ความเชื่อ ประเพณี ค่านิยม แบบแผน
3. โรงเรียนควรมีการปลูกฝัง ด้านค่านิยม ศีลธรรมและจริยธรรม ให้แก่นักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในการต่อต้านการค้าประเวณี
4. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ ตามที่เด็กสนใจเพื่อเป็นทางเลือกหารายได้ระหว่างเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่อาชีพการค้าประเวณีของเด็กวัยรุ่น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2536). ปัญหาสาเหตุของปัญหา แนวทางการแก้ปัญหา. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาครู – อาจารย์ เพื่อแก้ปัญหาโสเภณีเด็ก ณ โรงแรมเวียงอินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). โครงการพัฒนาชีวิต เอกสารโรเนียว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). การพัฒนารูปแบบการศึกษาเพื่อสร้างทางเลือกด้านเศรษฐกิจและสังคม แก่เด็กหญิงที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กมลรัตน์ หล้าสูงศักดิ์. (2528). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กาญจนา ควรสุมภา. (2516). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว – เก็บตัว ความรู้สึกกับผิดชอบและคุณธรรมแห่งพลเมืองดี. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ: วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- กาญจน์กมล สุวิทยารัตน. (2537). ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธรรมศาสตร์ คลองหลวงวิทยาคม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เกรียงศักดิ์ ชันติพงษ์ และคณะ. (2539). รายงานการศึกษาเรื่องสภาพการดำเนินงานโครงการพัฒนาชีวิตในจังหวัดลำปาง. พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กุลวรรณ วิทยาวงศ์จุ. (2526). ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัว ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กันยา สุวรรณแสง. (2531). การพัฒนาบุคลิกภาพ กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครการพิมพ์.
- กิติกร มีทรัพย์. (2527). การพัฒนาการวัยรุ่นและการอบรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ญาณิการ์
- กิตติยวดี บุญเชื้อ. (2525). การให้และการรับ ในกลุ่มสัมพันธ์ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1 กรุงเทพฯ: บุรพาการพิมพ์,
- เกษณีย์ สีมหาศาล. (2531). ผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลที่มีต่อทัศนคติในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิระประวัตวิทยาคม จังหวัดนครสวรรค์ ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรมประชาสัมพันธ์. (ม.ป.ป.). มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาโสเภณี. กองส่งเสริมชาวเขา. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย, เอกสารโรเนียว.
- _____. (2532). โสเภณี : สภาพปัญหา สาเหตุและมาตรการหลักในการป้องกันและแก้ไขปัญหา. กรุงเทพฯ : กรมประชาสัมพันธ์. (เอกสารรายงาน)
- กรมศิลปากร. (2505). พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม : 933.
- กองสัมาอาชีวะสงเคราะห์. (2537). แนวทางการปฏิบัติการรณรงค์ด้านการค้าประเวณี. กรุงเทพฯ : กองสัมาอาชีวะสงเคราะห์ กรมประชาสัมพันธ์. อัดสำเนา.

- กองสัมาอาชีวะสงเคราะห์. (2537). *แนวทางปฏิบัติในการลดจำนวนโสเภณี ในปีงบประมาณ 2537*.
 กรุงเทพฯ : กองสัมาอาชีวะสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์. อัดสำเนา.
- คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. (2515). *การวิเคราะห์ปัญหาสังคมในแง่สังคมศาสตร์ รายงานการสัมมนาทางวิชาการ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ. (2541). *นโยบายและแผนงานในการพัฒนาสถาบันครอบครัว*. กรุงเทพฯ : อมรินทร์ พรินต์ติ้งแอนด์ลิซซิ่ง จำกัด.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. สำนักงาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2535). *วิกฤตทางวัฒนธรรม : ปรากฏการณ์โสเภณี เอกสารนำเสนอประกอบการประชุมกองนโยบายและแผนวัฒนธรรม*.
- คณะกรรมการแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหารูขี้เปื้อนทางเพศ. (2540). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะอนุกรรมการแก้ปัญหาโสเภณีในคณะกรรมการกิจการสตรีและเยาวชน สภาผู้แทนราษฎร. (2533). *บทสรุปเอกสารรายงานโสเภณี สภาพปัญหา สาเหตุและมาตรการหลักในการป้องกันและแก้ไขปัญหารูขี้เปื้อน*.
- คณะสังคมศาสตร์. (2536). *โครงการหญิงไทยวันพรุ่งนี้*. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (เอกสารอัดสำเนา).
- ครูหยุย มูลนิธิเด็ก. (2530, กรกฎาคม-กันยายน). *โสเภณีเด็กชีวิตเล็กๆ จากโรงเรียนสู่โรงแรม*. สานสัมพันธ์ 2(3) : 32.
- จิตติยา ไชยศรีพรหม. (2529). *ลักษณะบุคลิกภาพการปรับตัวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษา (ม.1 – ม.6) ในกรุงเทพมหานคร*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- จิตรา เผ่าทรัพย์. (2520). *การศึกษาทัศนคติของเด็กวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- จิราภรณ์ หุ่นตระกูล. (2528). *ผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อการพัฒนาการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเสมียนนารี กรุงเทพมหานคร*. ปริญญานิพนธ์ ก.ศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- จุไร ชุมชุม. (2526). *สภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ชมนุช บุญสิทธิ. (2541). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. โรงเรียนกุนนทีรุทธารามวิทยาคม. กรุงเทพฯ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. (2516). *ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัวความวิตกกังวลความเชื่อมั่นในตนเอง และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. อัดสำเนา.

- ชูชัย สมิทธิไกร. (2528). *คุณคือเจ้าชีวิต* กรุงเทพฯ: สโมสรนักขาย.
- ชัยพร วิชชาวุธ. (2530). *เอกสารการสอนชุดวิชามนุษยศาสตร์กับสังคม*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ณัฏฐลดา พิษิต. *ปัญหาสังคม เอกสารประกอบการสอน ภาควิชาสังคมวิทยา และมนุษยวิทยา*. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ม.ป.ป.
- ดรุณี มั่นวานิช. (2537). *การศึกษาแนวทางการป้องกันการค้าประเวณีเด็กในทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์. สส.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2517). *อิทธิพลของสังคมต่อทัศนคติของวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: อรุณสภา.
- ดุษฎี ชุมสาย, มล. (2508). *จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน*. กรุงเทพฯ ไทยวัฒนาพานิช.
- เดือนจิตต์ จิตตอารี. (2520). *การคบเพื่อนของนิสิตหญิงมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทศพร ประเสริฐสุข. (2508). *คู่มือวิชาการศึกษาศึกษาจิตวิทยาการศึกษา*. นครสวรรค์ : วิทยากรนครสวรรค์
- ทองเรียน อมรัชกุล และคณะ. (2528) *โครงการตำรามหาวิทยาลัย*. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- ธนบดี ทำจีน และคณะ. (2527). *ปัญหาทางคำหึงและยุทธศาสตร์การแก้ปัญหา*. กรุงเทพฯ: ฟิสิกส์เซ็นเตอร์การพิมพ์.
- ธีรนาถ กาญจนอักษร. (2528). “*ปัญหาและสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลกระทบต่อการค้าหึง,*” *ปัญหาการค้าหึงและยุทธศาสตร์การแก้ปัญหา*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระพร อุวรรณโน. (2521). *จิตวิทยาสังคมขั้นนำ*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2534). *วิกฤตทางวัฒนธรรมกับการดำรงชีวิตของเยาวชนสตรี กรณีศึกษาผลกระทบของการพัฒนาชนบทภาคเหนือ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ*. เอกสารโรเนียว.
- ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2535). *วิกฤตทางวัฒนธรรม : ปรากฏการณ์โสเภณี*. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. เอกสารนำเสนอประกอบการประชุม.
- นงเยาว์ ชมภูทอง. (2537). *ผลของการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีเหตุผล – อารมณ์ ที่มีต่อทัศนคติต่อการเป็นโสเภณีของนักเรียนหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอหนึ่งของจังหวัดทางภาคเหนือตอนบน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิพนธ์ คันทะเสวี. (2528). *มนุษย์สัมพันธ์เพื่อการพัฒนาสังคม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- นิภา นิธยาน. (2530). *การปรับตัวและบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ: โอเอส. พรินติ้งเฮาส์.
- แน่นน้อย ปัญจพรรค์. (2523). *หญิงบริการบางประเภท*. รายงานการวิจัยคณะทำงานวางแผนพัฒนาระยะยาว กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยแห่งชาติ.

- บัญญัติ บรรทัดฐาน. (2537). นโยบายและมาตรการของรัฐในการแก้ไข ป้องกัน และปราบปรามโสเภณีเด็ก. เอกสารประกอบการสัมมนาระดับชาติ เรื่องโสเภณีเด็ก ปัญหาใหม่ของสังคมไทย. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญศรี จีรณาเจริญเลิศ. (2530). ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุษราคัม ฐรพันธ์. (2534). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการพนันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด. ปรินิพนธ์. กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประดินันท์ อุปรนัย. (2527). วิทยาการสอน พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : วิตตอรี เพาเวอร์พอยท์
- ประพจน์ ศรีเทศ. (2527). "กระบวนการค้าหญิงไทยในปัจจุบัน," ปัญหาการค้าหญิงและยุทธศาสตร์การแก้ปัญหา. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520). ทัศนคติการวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชไทย.
- ประเวศ วะสี. (2537). โสเภณีเด็กและการพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม. เอกสารประกอบการสัมมนาระดับชาติ เรื่องโสเภณีเด็ก ปัญหาใหม่ของสังคมไทย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปิยพร ดวงทอง. (2539). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับบุคลิกภาพการแสดงตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินิพนธ์. กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2530). สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : บัณฑิตการพิมพ์.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493. พจนานุกรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม. 2503.
- พระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี (2503). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 77 ตอนที่ 83. มาตรา 4: 894.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2531). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พนิดา สงวนเสรีวานิช. (2537, 21 มิถุนายน). "ตำนานดอกคำใต้ ยุทธการสยบการค้าประเวณี ฤาเป็นแค่ยุทธการขยับเขียง," ศิลปวัฒนธรรม. 15(4) : 6.
- พิสิทธิ์ ปทุมบาล. (2532). ผลของการเข้ากลุ่มแบบ Sensitivity Training ต่อการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ภัสสร ลิมานนท์. (2534). โครงการศึกษาลักษณะด้านประชากรและพฤติกรรมของสตรีขายบริการทางเพศ: ศึกษาเฉพาะกรณี. กรุงเทพฯ : สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มานิกา พระแท่น. (2544). การศึกษาปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการให้การรักษายาบาล ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. ปรินิพนธ์. กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- มาลินี อยู่โพธิ์. (2525). การทดลองการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดสาเนา.
- มูลนิธิหญิง. (2530). โสภณเฑาะฏภาคเหนือ รายงานผลการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการคำห้ำ. ระดับโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดในภาคเหนือจัดทำโดยมูลนิธิผู้หญิง.
- ยรรยง ผิวอ่อน. (2535). ผลของการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทางที่ดีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดสาเนา.
- ยศ สันตสมบัติ. (2534). แม่หญิงสีขาวตัว : ชุมชนและการค้าประเวณีในสังคมไทย. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะสังคมวิทยา และมนุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ยุพา วงศ์ไชย และคนอื่นๆ. (2531). ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการไปประกอบอาชีพค้าประเวณีของสตรีไทยในต่างประเทศ. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โยธิน ศันสยยุทธ. (2530). มนุษย์สัมพันธ์ : จิตวิทยาการทำงานในองค์กร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมกรมวิชาการ.
- ราชบัณฑิตสถาน. (2525). พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- รวีวรรณ อัครนุรักษ์พันธ์. (2533). การวัดทัศนคติเบื้องต้น. ชลบุรี : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- แรงงานจังหวัดลำปาง, สำนักงาน. (2543). รายงานสถิติจังหวัดลำปาง. สำนักงานแรงงานจังหวัดลำปาง.
- วาสนา ศิลากร. (2520). การศึกษาทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดลำปางที่มีต่อการจัดให้มีการสอนเพศศึกษา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดสาเนา.
- วิทยา วรรณศรี และคนอื่นๆ. (2532). รายงานวิจัยเรื่องปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้สตรีบางกลุ่มในภาคเหนือประกอบอาชีพบริการพิเศษ : ศึกษาเฉพาะจังหวัดเชียงราย. เอกสารโรเนียว.
- วิจิตร อวาทกุล. (2537). เทคนิคมนุษยสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์.
- วิมล บึงเมืองเหล็ก. (2535). วิฤตทางวัฒนธรรม : ปรากฏการณ์ทางโสภณเฑาะฏ. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. เอกสารนำเสนอการประชุม.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2524). หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรือนอักษร
- วันเพ็ญ อายูการ. (2512). การศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่แสดงออกถึงบุคลิกภาพเก็บตัว แสดงตัว ถึงการยอมรับตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดราชบุรี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. อุดสาเนา.
- วัลลภ ตั้งคณานุรักษ์. (2539, กรกฎาคม). จากปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็กถึงเด็กที่ถูกกลืน," วารสารสัมพันธ์. 1(3) : 8.
- ศิริพร สโครบานีค. (ตุลาคม, 2535). "รายงานจากเมืองไทย : บทสำรวจและผลสรุปการค้าหญิงและเด็ก," มติชนสุดสัปดาห์ 12(635) : 24 - 25.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2529). ทฤษฎีและการปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.

- สมคิด ไชยยันบุตร. (2510). การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพบางด้านของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตวิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สมทรง สุวรรณเลิศ และคณะ. (2521, มกราคม-กุมภาพันธ์). การทดสอบ *The Maudsley Personality Inventory* ในนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา และมหาวิทยาลัย," วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. 14(1) : 18.
- สงว ทัพกฤษณ์ และคณะ. (2532). โสเภณี : สภาพปัญหา สาเหตุ และมาตรการในการป้องกันและแก้ไข ปัญหา. กรุงเทพฯ : เอกสารรายงานเสนอคณะกรรมการแก้ไขโสเภณีเด็กใน คณะกรรมการสิทธิสตรีและเยาวชนสภาผู้แทนราษฎร.
- สถิต วงศ์สุวรรณ. (2531). การพัฒนามูลนิธิภาพ. กรุงเทพฯ: อักษรพิทยา.
- สุชาติ ประสิทธิ์ และคณะ. (2537). โสเภณีเด็ก สภาพปัญหา ปัจจัยสาเหตุ และแนวทางแก้ไข ปัญหา กรุงเทพฯ : คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติสาขาสังคมวิทยา.
- สุชา จันทรโสม. (2519). จิตวิทยาทั่วไป กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด
- สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ และคณะ. (2526). ปัญหาโสเภณีการแสวงหามาตรการทางกฎหมาย และมาตรการอื่นๆ ที่เหมาะสมในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย ฝ่ายวิจัยจุฬาลงกรณ์.
- สุพัตรา สุภาพ. (2521). ปัญหาสังคม. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุรางค์ ไคว่ตระกูล. (2513). ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของเพียร์เจต์. วารสารครุศาสตร์.
- สุริยา รัตนากุล. (2537). โสเภณีกับการพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม. เอกสารประกอบสัมมนาระดับชาติ เรื่องโสเภณีเด็ก : ปัญหาใหม่ของสังคมไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุริย์ ณ ระนอง. (2526). ปัญหาและอุปสรรคในการฝึกอบรมวิชาชีพแก่หญิงโสเภณี: ศึกษาเฉพาะกรณีสถานสงเคราะห์หญิงบ้านปากเกร็ด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อรุณีประภา หอมเศรษฐี. (2529). มนุษย์สัมพันธ์ กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อรรถพล พันธุ์บุญเกิด. (2527). "โสเภณีเด็ก," ปัญหาการค้าหญิงและยุทธศาสตร์การแก้ปัญหา. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาทร จันทรวิมล. (2527). การดำเนินการของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับปัญหาโสเภณี. เอกสารประกอบการสัมมนาระดับชาติเรื่องโสเภณีเด็ก: ปัญหาใหม่ของสังคมไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล. อัดสำเนา.
- อาภา งามบุตร. (2519, พฤษภาคม-มิถุนายน). "สาวเหนือในแง่จิตวิเคราะห์," วารสารราชทัณฑ์. 24(3) : 42-47.
- อารีย์ ลีลา. (2535). ผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่มีต่อการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำรอบ อำเภออลานสักร จังหวัดอุทัยธานี วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- อุ้นดา นพคุณ. (2532). *ปัญหาสวัสดิการเด็ก และการตอบสนองโดยองค์การเอกชน*. กรุงเทพฯ: สมาคมสวัสดิการเด็กในประเทศไทย.
- อุไร สิงห์โต. (2522). *ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแบบเก็บตัว และแบบแสดงตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา เปรมปรือองเวส. (2517). *ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว – เก็บตัว ความเกรงใจ และการพึ่งตนเอง* ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- Ahmad, Roza Riahinejad and Albert B Hood. (1984, November). "The Development of interpersonal Relationships in College", *Journal of College Student Personnel*. 25(6) : 498-502.
- Allport, Gordon W.Y. (1967). *Attitude Theory and Measurement*. New York : John Wiley and Son, 1967.
- Carkhuff. R.R. and Benrenson. B.G. (1966) *Beyond Counseling and Therapy*. 2nd ed New York : Holt Printchart and winston.
- Chickeming. S.w (1969). *Education and Identity*. San Francisco : Jossey Bass.
- Cumming. H.H. (1949). *Improving Human. Relation*. Washington DC. : National Council of the Social Student.
- Desena, Paul A. (1964, October). "The Role in Identifying Characteristics of Three Levels of Achievement," *The Personnel and Guidance Journal*. 43 :145 – 149.
- Entwistle, N.J. and Shirley Cunnigham. (1968, April). "Neuroticism, and School Attainment : A Linear Relationship," *British Journal of Education Psychology*. 38 : 123 132.
- Eysenck HJ. And Eysenck S.B.G. (1969). *Personality Straclare and Measurement California* : New York : Robert R. Knapp.
- Gill. L.J. (1962, July). "Some Nonintellectual Correlates of Academic Achievement among Mexican Secondary School Students *Journal of Educational, Psychology*. 53 : 144 – 149.
- Glass. H. L (1966, July). *Developing Interpersonal Relations in A College Girls Dormitory*. Dissertation," *Abstracts International*. 27(1) : 113A – 114A.
- Glifford P. *Froehlich and Helen L Spivey* (1949). *Guidance Workers Preparation*. New York : McCraw Hill Book Company Inc.
- Good V. Carter. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York : McGraw – Hill.
- Guilford. J.P. (1967). *The Nature of Human Intelligence*. New York : McGraw – Hill Book Company.
- Hallworth, H.J. (1964, July). "Personality Ratings of Adolescents, : A Study in A Comprehensive School," *The British Journal of Educational Psychology*. 34 : 171 – 177.
- Hilgard. ER. (1962). *Introduction to Psychology*. New York : Holt Rinehart and Winston.

- Johnson, D W. (1972). *Ching out : Interpersonal Effectiveness and Self – Actualization*. New York : Prentices Hall.
- Jung, C.G. (1959). *Psychological Types*. London : Routledge and Kegan Paul Ltd. Broadway House.
- Kaplan, L. (1956). *Mental Health and Human Relation In Education*. New York : Harper @ Row Publishers.
- Likert Renie. (1970). *A Technique for the Measurement of Attitude*. Chicago : Rand McNully Company
- Munn, N.L. (1961). *Psychology : The Fundamentals of Human Adjustment*. 4th ed. Boston : Houghton Misslin.
- Ridding, L.W. (1966, July). "An Investigation of Personality Measures Associated With over and Under Achievement in English and Arithmetic," *British Journal of Education Psychology*. 36: 178 – 183.
- Stanley, D. E. (1992). *Social Problems*. Boston: Allyn and Bacon.
- Strom, R.D. (1969). *Psychology For The Classroom*. New Jersey : Prentice Hall.
- Thurstone L.W. (1967). *Theory and Measurement*. New York : John Wiley and Sons,.

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

**ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านครอบครัว อาชีพของบิดา – มารดา ผู้ปกครอง
ฐานะทางเศรษฐกิจ**

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. อาชีพของบิดา - มารดา ผู้ปกครอง

- () อาชีพเกษตรกร
- () อาชีพค้าขาย
- () อาชีพรับจ้างทั่วไป

2. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

- () ครอบครัวมีรายได้ตั้งแต่ 5,001 บาทขึ้นไป
- () ครอบครัวมีรายได้ตั้งแต่ 3,001 - 5,000 บาท
- () ครอบครัวมีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาทลงมา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพ คำตอบของนักเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่องานวิจัยครั้งนี้ และจะเก็บไว้เป็นความลับ แบบสอบถามฉบับนี้ไม่เป็นผลต่อการพิจารณาคะแนนวิชาใดๆ ทั้งสิ้น ขอให้นักเรียนตอบด้วยความสบายใจ

คำตอบนี้ไม่มีข้อใดถูกหรือผิด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนให้มากที่สุด โดยมีหลักเกณฑ์การเลือกดังนี้

ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำที่เกิดขึ้นทุกครั้ง
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำที่เกิดขึ้นเกือบทุกครั้ง
จริงปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำที่เกิดขึ้นบางครั้ง
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำที่เกือบไม่เกิดขึ้นเลย
จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำที่ไม่เกิดขึ้นเลย

ข้อที่	ข้อความ	ไม่จริง เลย	จริงบ้าง	จริง ปานกลาง	จริง	จริง ที่สุด
1	เมื่อพบเพื่อนใหม่ นักเรียนเป็นฝ่ายเข้าไปทักทายก่อน					
2	นักเรียนชอบคบเพื่อนใหม่					
3	นักเรียนสามารถเข้ากับเพื่อนทุกคนได้					
4	นักเรียนชอบทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน					
5	ในงานเลี้ยงพบปะสังสรรค์ก่อนปิดภาคเรียน นักเรียนรู้สึกสนุกสนาน					
6	นักเรียนชอบแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน					
7	นักเรียนทักทายบุคคลด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส					
8	นักเรียนชอบแสดงความสามารถในด้าน การร้องเพลงเมื่อมีงานสังสรรค์					
9	ก่อนทำงานนักเรียนจะวางแผนอย่างเป็นขั้นเป็นตอน					
10	นักเรียนยินดีรับฟังคำวิจารณ์ผลงาน ของนักเรียนจากเพื่อน					
11	นักเรียนช่วยให้เพื่อนกลัวเมื่อมีการทะเลาะ วิวาทกัน					
12	นักเรียนเบื่อเมื่อไปโรงเรียน					
13	นักเรียนทำอะไรด้วยความรวดเร็ว					
14	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทุกอย่างของ โรงเรียน					

ข้อที่	ข้อความ	ไม่จริง เลย	จริงบ้าง	จริง ปานกลาง	จริง	จริง ที่สุด
15	นักเรียนวิตกกังวลในการพูดคุยกับ เพื่อนใหม่					
16	นักเรียนไม่ชอบทำกิจกรรมทุกอย่าง					
17	นักเรียนเกือเงินเมื่อเดินเข้าไปท่ามกลาง ที่ประชุมนักเรียน					
18	นักเรียนอดใจเมื่อครูให้ออกไปทำ กิจกรรมหน้าห้องเรียน					
19	เวลาทำงานนักเรียนมักจะขอให้ผู้อื่น ช่วยเหลือ					
20	นักเรียนรู้สึกเครียด					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพกับเพื่อน คำตอบของนักเรียน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่องานวิจัยครั้งนี้ และจะเก็บไว้เป็นความลับแบบสอบถามฉบับนี้ไม่มีผลต่อการพิจารณาคะแนนวิชาใด ๆ ทั้งสิ้น ขอให้นักเรียนตอบด้วยความสบายใจ

คำตอบนี้ไม่มีข้อใดถูกหรือผิด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนให้มากที่สุด โดยมีหลักเกณฑ์การเลือกดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำที่เกิดขึ้นทุกครั้ง
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำที่เกิดขึ้นเกือบทุกครั้ง
จริงปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำที่เกิดขึ้นบางครั้ง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำที่เกือบไม่เกิดขึ้นเลย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำที่ไม่เกิดขึ้นเลย

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง ปานกลาง	จริงน้อย	จริง น้อยที่สุด
1	เมื่อเพื่อนมีปัญหา นักเรียนอยากให้ ความช่วยเหลือ					
2	นักเรียนมีความสุขที่ได้ช่วยเหลือ เพื่อน					
3	เมื่อนักเรียนมีปัญหา นักเรียนไม่ได้รับ ความเห็นอกเห็นใจจากเพื่อน					
4	เวลานักเรียนมีปัญหา นักเรียนไม่มี เพื่อนที่จะปรับทุกข์ด้วย					
5	เมื่อมีเรื่องขัดใจกับเพื่อน นักเรียนจะ ปรับความเข้าใจกับเพื่อน					
6	นักเรียนช่วยเหลือเพื่อนด้วยความ จริงใจ					
7	นักเรียนแบ่งปันขนมหรือของใช้ให้ เพื่อน ๆ					
8	ในการทำงานกลุ่มนักเรียนตั้งใจ ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม					
9	นักเรียนไม่พอใจเมื่อเพื่อนแสดงความ คิดเห็นแตกต่างจากนักเรียน					
10	ในการทำงานกลุ่มนักเรียนยอมรับ ฟังความคิดเห็นของเพื่อน					
11	นักเรียนชอบแสดงความคิดเห็นร่วม กับเพื่อน					
12	นักเรียนชอบทำงานตามลำพัง					
13	นักเรียนจะชมเพื่อนเมื่อเพื่อนทำ ความดี					
14	เมื่อได้รับมอบหมายงาน นักเรียนจะ ทำงานอย่างเต็มความสามารถและ ด้วยความเต็มใจ					
15	นักเรียนจะตำหนิเพื่อนเมื่อเพื่อนไม่ ช่วยทำงานกลุ่ม					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
16	นักเรียนเต็มใจให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม					
17	ในการทำงานนักเรียนยึดถือความคิดเห็นของตนเองเป็นหลัก					
18	นักเรียนมีความสุขเมื่ออยู่ร่วมกับเพื่อน					
19	นักเรียนตำหนิเพื่อนเมื่อเพื่อนทำอะไรไม่ถูกใจ					
20	นักเรียนพอใจที่สามารถทำให้เพื่อนสนุกสนาน					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามทัศนคติต่อการค้าประเวณี

คำชี้แจง

แบบสอบถามทัศนคติฉบับนี้เป็นแบบวัดความคิด ความรู้สึกและแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อการค้าประเวณี คำตอบของนักเรียนจะถูกเก็บรักษาไว้เป็นความลับไม่นำมาเปิดเผย และแบบสอบถามทัศนคตินี้ไม่มีผลต่อการพิจารณาคะแนนวิชาใด ๆ ทั้งสิ้น ขอให้นักเรียนตอบคำถามด้วยความสบายใจ คำตอบไม่มีข้อใดถูกหรือผิด และขอให้นักเรียนโปรดตอบให้ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

ก. ด้านความคิด

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่งทางขวามือ ซึ่งตรงกับความคิดของนักเรียนที่มีต่อการค้าประเวณีมากที่สุด โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดของนักเรียนมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดของนักเรียนมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ข้อความนั้นบางครั้งก็ตรงกับความคิดของนักเรียนและบางครั้งก็ไม่ตรงกับความคิดของนักเรียน
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงไม่ตรงกับความคิดของนักเรียนมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงไม่ตรงกับความคิดของนักเรียนมากที่สุด

ด้านความคิด ข้อ 1-12

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	อาชีพโสเภณีทำให้มีฐานะร่ำรวย					
2	โสเภณีเป็นอาชีพที่สบาย					
3	โสเภณีสามารถหาเงินให้พ่อแม่ได้เร็ว					
4	โสเภณีเป็นอาชีพของคนยากจน					
5	โสเภณีเป็นอาชีพที่หาเงินได้มาก					
6	โสเภณีเป็นอาชีพที่ไม่ควรทำนาน					
7	โสเภณีช่วยสร้างความเจริญให้ชุมชน					
8	โสเภณีเป็นอาชีพที่ไม่ต้องทำงานหนัก					
9	โสเภณีเป็นอาชีพที่หาเงินได้ง่าย					
10	ชีวิตในเมืองน่าอยู่กว่าในชนบท					
11	ข้าพเจ้าไม่เห็นความสำคัญใน เรื่องพรหมจรรย์					
12	ผู้ที่เป็นโสเภณีไม่น่าคบค้าสมาคม					

ข. ด้านความรู้สึก

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่งทางขวามือ ซึ่งตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริงของนักเรียนมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นบางครั้งก็ตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริงของนักเรียนบ้างแต่ไม่มาก
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริงของนักเรียนน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ด้านความรู้สึก ข้อ 1 - 12

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	อาชีพโสเภณีเป็นอาชีพที่น่ารังเกียจ					
2	ข้าพเจ้าอยากมีบ้าน รถยนต์ และเครื่องอำนวยความสะดวกโดยที่ไม่ต้องทำงานหนัก					
3	ข้าพเจ้าไม่ชอบผู้หญิงที่เป็นโสเภณี					
4	ข้าพเจ้าชอบแต่งตัวสวยเหมือนคนที่เป็นโสเภณี					
5	ข้าพเจ้ารู้สึกสนใจที่โสเภณีสามารถหาเงินซื้อบ้านหลังใหญ่ได้					
6	ข้าพเจ้ารู้สึกสนใจเมื่อมีคนบอกว่าโสเภณีหาเงินได้ง่าย					
7	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคนจนเท่านั้นที่เป็นโสเภณี					
8	ข้าพเจ้าอยากมีบ้านหลังใหญ่แม้จะได้มาโดยการประกอบอาชีพโสเภณี					
9	ข้าพเจ้าชอบงานเลี้ยงที่หรูหรา					
10	ข้าพเจ้าชอบเที่ยวงานวัดในหมู่บ้านแม้ว่าจะเป็นเวลาว่าง					
11	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์เพื่อหาความรู้					
12	ข้าพเจ้าอยากมีความเป็นอยู่สบายอย่างที่เห็นในละครทีวี					

ข. ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่งทางขวามือ ซึ่งตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น หรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของนักเรียนโดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

เป็นประจำ	หมายถึง	ข้อความนั้นนักเรียนทำเป็นประจำ
บ่อยครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นนักเรียนปฏิบัติบ่อยครั้ง
บางครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นนักเรียนปฏิบัติเป็นบางครั้ง
นานๆครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นนานๆครั้งนักเรียนจึงจะปฏิบัติสักครั้ง
ไม่เคยเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นนักเรียนไม่เคยปฏิบัติเลย

ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม ข้อ 1-5

ข้อ	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
1	อาชีพโสเภณีทำให้ได้ไปเที่ยวต่างประเทศ					
2	อาชีพโสเภณีทำให้ได้พบปะบุคคลหลายอาชีพ					
3	ข้าพเจ้าชอบคุยกับพี่ ๆ ในหมู่บ้านที่ไปเป็นโสเภณี					
4	ข้าพเจ้าพร้อมที่จะตอบแทนบุญคุณของบิดามารดาหากท่านขอให้ไปเป็นโสเภณี					
5	ข้าพเจ้าตั้งใจว่าหากมีโอกาสจะไปทำงานสบายๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการเป็นโสเภณี					

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางปฏิพร ปินตาปลุก
เกิดวันที่	29 เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช 2501
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	87 ซอย 2 บ้านนาแก้วมเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 2 ระดับ 7
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนอนุบาลแม่เมาะ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2522	ปกศ. สูง วิชาเอกสังคมศึกษา จาก วิทยาลัยครูลำปาง
พ.ศ. 2527	ค.บ. วิชาเอกประถมศึกษา จาก วิทยาลัยครูลำปาง
พ.ศ. 2544	กศ.ม. วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร